

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Katedra geografie

Tomáš BUKÁČEK

ROZVOJ TURISTIKY V CHKO ŽĎÁRSKÉ VRCHY

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce: RNDr. Aleš Léta, Ph.D.

Olomouc 2014

Bibliografický záznam

Autor (osobní číslo): Tomáš Bukáček (R11074)

Studijní obor: Regionální geografie

Název práce: Rozvoj turistiky v CHKO Žďárské vrchy

Title of thesis: Tourism development in the Zdarske vrchy Protected Landscape Area

Vedoucí práce: RNDr. Aleš Létal, Ph.D.

Rozsah práce: 74 stran, 2 vázané přílohy

Abstrakt: Bakalářské práce se zabývá rozvojem turistiky v chráněné krajinné oblasti Žďárské vrchy. V jednotlivých kapitolách jsou analyzovány lokalizační, selektivní, realizační faktory a předpoklady cestovního ruchu. Pozornost je také věnována vybraným turistickým aktivitám. Práce obsahuje i hodnocení současného stavu rozvoje turistiky na základě SWOT analýzy.

Klíčová slova: rozvoj turistiky, chráněná krajinná oblast, Žďárské vrchy, SWOT analýza

Abstract: This bachelor thesis focuses on tourism development in the Zdarske vrchy Protected Landscape Area. In chapters are analyzed localization, selective, implementation factors and conditions of tourism. Attention is also focused on the chosen tourist activities. The work includes the evaluation of the current situation of tourism development on the basic of SWOT analysis.

Keywords: tourism development, protected landscape area, Zdarske vrchy, SWOT analysis

Prohlašuji, že jsem zadanou bakalářskou práci vypracoval samostatně pod vedením RNDr. Aleše Létala, Ph.D. a také, že jsem uvedl veškerou použitou literaturu a zdroje v seznamu použité literatury.

V Olomouci dne 12. 5. 2014

.....
podpis

Na tomto místě bych rád poděkoval RNDr. Aleši Létalovi Ph.D. za odborné vedení a cenné rady i připomínky při tvorbě této bakalářské práce. Mé poděkování náleží také Ing. Zdeňku Zálišovi ze Správy CHKO Žďárské vrchy za odborné konzultace a poskytnuté informace.

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
Přírodovědecká fakulta
Akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Tomáš BUKÁČEK**
Osobní číslo: **R11074**
Studijní program: **B1301 Geografie**
Studijní obor: **Regionální geografie**
Název tématu: **Rozvoj turistiky v CHKO Žďárské vrchy**
Zadávací katedra: **Katedra geografie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem práce je analyzovat současný stav rozvoje turistiky v zájmovém území. Práce se bude zabývat nejvýznamnějšími aktivitami turistického ruchu z hlediska počtu turistů i ovlivnění přírody. Během práce autor bude spolupracovat s CHKO Žďárské vrchy i institucemi zabývajícími se turistickým ruchem. Autor se pokusí získat vlastním výzkumem popřípadě z jiných zdrojů i kvantitativní vyjádření vybraných aktivit.

Rozsah grafických prací: **Podle potřeb zadání**
Rozsah pracovní zprávy: **5 000 - 8 000 slov**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**
Seznam odborné literatury:

FIALOVÁ, D.(2012): Cena za cestovní ruch: přínosy versus ztráty: vzdělávací modul geografie: výukový a metodický text: Přírodní vědy a matematika na středních školách v Praze: aktivně, aktuálně a s aplikacemi - projekt OPPA. . 58 s.

HANŽL, P. et al.(2008): Žďárské vrchy: geologie chráněných krajinných oblastí České republiky. Česká geologická služba.

MERVART, M.(2011): Doprava v cestovním ruchu. Idea servis, Praha, 75 s.

TITTELBACHOVÁ, Š (2011): Turismus a veřejná správa: průniky, dysfunkce, problémy, šance: státní politika turismu České republiky: systémový přístup k řešení problémů. Grada, Praha. 196 s.

Vedoucí bakalářské práce: **RNDr. Aleš Létal, Ph.D.**
Katedra geografie

Datum zadání bakalářské práce: **9. října 2013**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2014**

L.S.

Prof. RNDr. Juraj Ševčík, Ph.D.
děkan

Doc. RNDr. Zdeněk Szczyrba, Ph.D.
vedoucí katedry

V Olomouci dne 9. října 2013

Obsah

ÚVOD.....	9
1 CÍLE PRÁCE	10
2 METODIKA PRÁCE	11
3 GEOGRAFIE CESTOVNÍHO RUCHU	13
3.1 Členění cestovního ruchu	13
3.1.1 Formy cestovního ruchu.....	13
3.1.2 Druhy cestovního ruchu	14
4 VYMEZENÍ ÚZEMÍ.....	16
5 FAKTORY A PŘEDPOKLADY ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU	19
6 ANALÝZA LOKALIZAČNÍCH FAKTORŮ A PŘEDPOKLADŮ	20
6.1 Přírodní faktory a předpoklady.....	20
6.1.1 Reliéf.....	20
6.1.2 Klimatické poměry.....	22
6.1.3 Vodstvo	23
6.1.4 Flóra	23
6.1.5 Fauna.....	24
6.2 Kulturně-historické faktory a předpoklady.....	24
6.2.1 Kulturně-historické památky.....	25
6.2.2 Kulturní zařízení	29
6.2.3 Sportovní akce	30
7 ANALÝZA SELEKTIVNÍCH FAKTORŮ A PŘEDPOKLADŮ	32
8 ANALÝZA REALIZAČNÍCH FAKTORŮ A PŘEDPOKLADŮ	34
8.1 Komunikační předpoklady	34
8.2 Infrastruktura cestovního ruchu.....	36
8.2.1 Ubytovací zařízení	36
8.2.2 Turistická informační centra (TIC)	46
9 NEJVÝZNAMNĚJŠÍ AKTIVITY TURISTICKÉHO RUCHU V ZÁJMOVÉM ÚZEMÍ	49
9.1 Pěší turistika	49
9.1.1 Vybrané turistické trasy	51
9.2 Cykloturistika	52
9.3 Horolezectví	55
9.4 Zimní sporty a rekreace	58
10 SWOT ANALÝZA.....	63
11 ZÁVĚR.....	65
12 SUMMARY.....	66
13 LITERATURA A ZDROJE.....	67
Seznam příloh.....	73

Seznam zkratek

AOPK ČR	Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky
A.T.I.C. ČR	Asociace turistických informačních center České republiky
ČHS	Český horolezecký svaz
ČSÚ	Český statistický úřad
HUZ	Hromadná ubytovací zařízení
CHKO	Chráněná krajinná oblast
CHOPAV	Chráněná oblast přirozené akumulace vod
KČT	Klub českých turistů
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MZCHÚ	Maloplošná zvláště chráněná území
NIPOS	Národní informační a poradenské středisko pro kulturu
NP	Národní park
NPR	Národní přírodní rezervace
PP	Přírodní památka
PR	Národní přírodní památka
TIC	Turistické informační centrum

ÚVOD

Cestovní ruch můžeme bezpochyby označit jako velmi rychle se rozvíjející odvětví hospodářství. Patří mezi nejproduktivnější odvětví terciéru a vykazuje dlouhodobý nárůst pracovních příležitostí. Mimo to se jedná o celospolečenský jev, s kterým se setkáváme stále častěji. Rozvoj turismu s sebou kromě mnoha nesporných výhod přináší také negativa, která se nejčastěji projevují dopadem na životní prostředí.

Pokud tedy hovoříme o trvale udržitelném rozvoji cestovního ruchu, musíme respektovat jeho základní pilíře – ekonomický, environmentální a sociokulturní. Trvale udržitelný cestovní ruch je tedy takový, který současným i budoucím generacím zachová možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby, současně nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů. Do jisté míry specifický je rozvoj turismu v chráněných krajinných oblastech (CHKO), které jsou právně upravovány zákonem č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny. V těchto územích se často můžeme setkat s konflikty mezi ekonomickými a ekologickými potřebami rozvoje. Je nutné hledat kompromisy mezi ochranou přírody na straně jedné a zájmy občanské veřejnosti i zájmy podnikatelskými na straně druhé (Fialová D, 2012; Stříbrná M., 2008).

Tato práce se snaží přiblížit rozvoj turistiky v CHKO Žďárské vrchy. Zvláštní pozornost je věnována vzájemnému působení mezi orgány ochrany přírody a turistickými aktivitami.

1 CÍLE PRÁCE

Cílem této práce je analyzovat stav rozvoje turistiky v CHKO Žďárské vrchy. Turistika je definována jako forma cestovního ruchu, při které se člověk pohybuje vlastní silou nebo silou zvířete (Fialová D., 2012). V zájmovém území této práce je turistika silně spjata s ostatními formami cestovního ruchu (např. poznávací cestovní ruch, letní rekreace u vody atd.), které tedy při uvedené analýze nelze zcela opomíjet.

V úvodních kapitolách bude stručně uvedena geografie cestovního ruchu a její členění. Následně bude vymezeno a charakterizováno zájmové území.

Práce se dále zabývá analýzou lokalizačních, selektivních, realizačních faktorů a předpokladů rozvoje cestovního ruchu. V této části bude také věnována zvláštní pozornost hromadným ubytovacím zařízením a zřetel bude brán i na turistická informační centra.

Stěžejní část bakalářské práce je zaměřena na vybrané turistické aktivity a jejich vliv na přírodní prostředí. Jedním z dalších cílů této části bylo zjistit, jaké zázemí pro dané turistické aktivity zkoumané území nabízí. Z poznatků získaných při tvorbě této práce byla na závěr vytvořena SWOT analýza rozvoje turistiky v CHKO Žďárské vrchy.

2 METODIKA PRÁCE

Ke zpracování této bakalářské práce bylo nutné nastudovat mnoho zdrojů. Pro pochopení problematiky rozvoje turistiky sloužily především zdroje literární, nicméně pro potřeby aplikovat získané poznatky na zájmové území bylo nutné využívat elektronických zdrojů.

V publikaci „*Geografia cestovného ruchu*“ (Mariot P., 1983) je vysvětlen funkčně-chorologický přístup k hodnocení předpokladů rozvoje cestovního ruchu. Na získané poznatky navazuje v této práci nejvíce využívané dílo „*Ekonomická a sociální geografie*“ (Toušek V., Kunc J., Vystoupil J. a kol., 2008), ve kterém se autoři mimo jiné zabývají lokalizačními, selektivními, realizačními faktory a předpoklady rozvoje cestovního ruchu. V kapitole týkající se vybraných turistických aktivit byla hojně využívána také publikace „*Atlas cestovního ruchu České republiky*“ (Vystoupil J. a kol., 2006).

Celá řada elektronických zdrojů byla použita za účelem získání potřebných informací o vymezeném území. Velmi přínosnou se stala webová prezentace *Agentury ochrany přírody a krajiny ČR*, respektive *Správy CHKO Žďárské vrchy*. Širší pohled na celou problematiku je uveden také v několika skriptech vydaných *Ministerstvem pro místní rozvoj* (Stříbrná M., 2008; Brodský K., 2006). Statistická data týkající se hromadných ubytovacích zařízení byla získána z *Českého statistického úřadu*. Pro potřeby zpracování kapitoly zabývající se vybranými turistickými aktivitami bylo kromě vlastního terénního šetření využito mnoho webových prezentací zainteresovaných obcí či provozovatelů turistických atraktivit. Při snaze o kvantitativní vyjádření posloužilo také *Národní informační a poradenské středisko pro kulturu (NIPOS)* a velmi ochotně spolupracovala některá turistická informační centra, ovšem vyjádření počtu návštěvníků přírodních atraktivit, které jsou volně přístupné, bylo velmi komplikované a takových dat se podařilo nashromáždit pouze omezené množství.

Za velmi významný zdroj informací lze považovat konzultace s Ing. Zálišem ze *Správy CHKO Žďárské vrchy*. Kromě širšího pohledu na činnost tohoto orgánu ochrany přírody byl přiblížen i jeho postoj k turistickým aktivitám.

Pro kartografická vyjádření posoužil jako podklad mapový server *www.mapy.cz*. Samotné zpracování a výpočty délek tras poté probíhaly v programu *ArcMap 10*. Veškeré tabulky a grafy, které se nacházejí v této práci, vznikly v programu *Microsoft Excel 2007*.

3 GEOGRAFIE CESTOVNÍHO RUCHU

Tento obor se zabývá vztahy mezi cestovním ruchem, rekreací a krajinnou sférou. Zkoumá také zákonitosti faktického rozmístění cestovního ruchu v oblastech různé prostorové hierarchie. Dále studuje lokalizační, selektivní, realizační faktory a podmínky rozvoje cestovního ruchu. Tato disciplína také analyzuje vliv cestovního ruchu na změny ve struktuře a rozmístění hospodářství v místě jeho realizace. S ohledem na ochranu životního prostředí, ekonomický rozvoj, přírodní, kulturní a společenské podmínky hodnotí oblasti z hlediska vhodných a možných forem cestovního ruchu (Toušek V., Kunc J., Vystoupil J. a kol., 2008).

3.1 Členění cestovního ruchu

3.1.1 Formy cestovního ruchu

Formy cestovního ruchu jsou děleny na základě zaměření cestovního ruchu na uspokojování konkrétních potřeb účastníků cestovního ruchu. Tyto potřeby mívají specifický charakter a u jednotlivých forem jsou vyžadovány různé požadavky na způsob realizace a zabezpečení služeb. Forem existuje celá řada a jejich vymezování se stále mění a vyvíjí. Následný výčet zahrnuje několik základních příkladů.

Formy cestovního ruchu:

- městský cestovní ruch
- letní rekreace a turistika u vody
- zimní sporty a rekreace
- lázeňský cestovní ruch
- lovecký cestovní ruch
- cykloturistika
- pěší turistika
- agroturistika

atd. (Toušek V., Kunc J., Vystoupil J. a kol., 2008).

3.1.2 Druhy cestovního ruchu

Při rozlišování druhů cestovního ruchu je vždy vyzdvižen určitý prvek. Jedná se zejména o motiv účasti, délku pobytu, způsob dopravy apod. Nejčastěji vycházíme z následujících kritérií:

podle místa realizace

- domácí cestovní ruch
- zahraniční cestovní ruch

podle způsobu účasti a formy úhrady nákladů

- volný cestovní ruch – účastníci tohoto druhu cestovního ruchu si veškeré náklady hradí sami a zároveň také sami rozhodují o lokalitě, časovém plánu apod.
- vázaný cestovní ruch – v tomto případě se hradí náklady účastníků plně nebo z části ze společenských fondů (např. lázně v rámci zdravotního pojištění)

podle způsobu a organizace zabezpečení služeb

- neorganizovaný cestovní ruch – účastníci využívají služeb organizací v omezené míře nebo vůbec
- organizovaný cestovní ruch – účastníci využívají služeb nějaké organizace (např. cestovní kanceláře), která jim může zajistit jak pobyt, tak cestu

podle velikosti skupiny

- skupinový cestovní ruch
- individuální cestovní ruch

podle délky účasti

- krátkodobý cestovní ruch – účastníci cestovního ruchu se nacházejí mimo trvalé bydliště maximálně tři dny (respektive dvě přenocování)
- dlouhodobý cestovní ruch – je charakterizován jako cestovní pobyt delší než tři dny mimo trvalé bydliště, nepřesahující však hranici 6 měsíců (v závislosti na různých legislativách jednotlivých zemí se může jednat o dlouhodobý pobyt)

podle časového rytmu

- každodenní
- víkendový
- týdenní
- dlouhodobější

podle rozložení během roku

- sezónní
- celoroční

(Toušek V., Kunc J., Vystoupil J. a kol., 2008).

4 VYMEZENÍ ÚZEMÍ

Zájmové území této práce je vymezeno hranicemi chráněné krajinné oblasti (CHKO) Žďárské vrchy (mapa administrativního členění je prezentována obrázkem 1). Tato CHKO rozkládající se na území Pardubického kraje a kraje Vysočina, respektive na území okresů Žďár nad Sázavou, Havlíčkův Brod, Chrudim a Svitavy byla vyhlášena již v roce 1970 výnosem Ministerstva kultury ČSR č.j. 8908/70-II/2 a její rozloha činí 709,4 km², přičemž z této celkové rozlohy zaujímají lesy 46 %, zemědělský půdní fond 44 %, vodní plochy 1,9 %, zastavěné plochy 0,9 % a 5 % náleží ostatním plochám. Hlavním důvodem ochrany je zachování harmonicky vyvážené kulturní krajiny s vysokým zastoupením přirozených ekosystémů. Vyskytuje se zde velké množství maloplošných zvláště chráněných území (MZCHÚ). Jedná se především o skalní útvary, lesní komplexy, louky nebo rašeliniště. Celkem to jsou 4 národní přírodní rezervace (NPR), 9 přírodních rezervací (PR) a 37 přírodních památek (PP) (AOPK ČR, 2014a).

V CHKO jako ve velkoplošném zvláště chráněném území panuje přísný ochranný režim, avšak pochopitelně v menší míře než v národních parcích (NP). Pro potřeby ochrany přírody se zde vyčleňují čtyři zóny, které udávají limity hospodaření a dalšího využívání přírodního potenciálu (obr. 2). Obecně lze říci, že velkoplošná chráněná území považujeme z pohledu cestovního ruchu za velmi atraktivní. Takové území můžeme chápat jako areál, ve kterém je koncentrováno velké množství přírodních atraktivit a zároveň se jedná o homogenní celek, který je v jistém směru charakteristický a z pohledu cestovního ruchu přitažlivý. CHKO Žďárské vrchy lze díky příznivé nadmořské výšce, místnímu klimatu, tradicím a harmonicky vyvážené krajině zjednodušeně charakterizovat jako jednu z nejzajímavějších turistických lokalit v České republice (Vystoupil J., Holešinská A., Kunc J., Šauer M., 2007).

ADMINISTRATIVNÍ ČLENĚNÍ

CHKO Žďárské vrchy

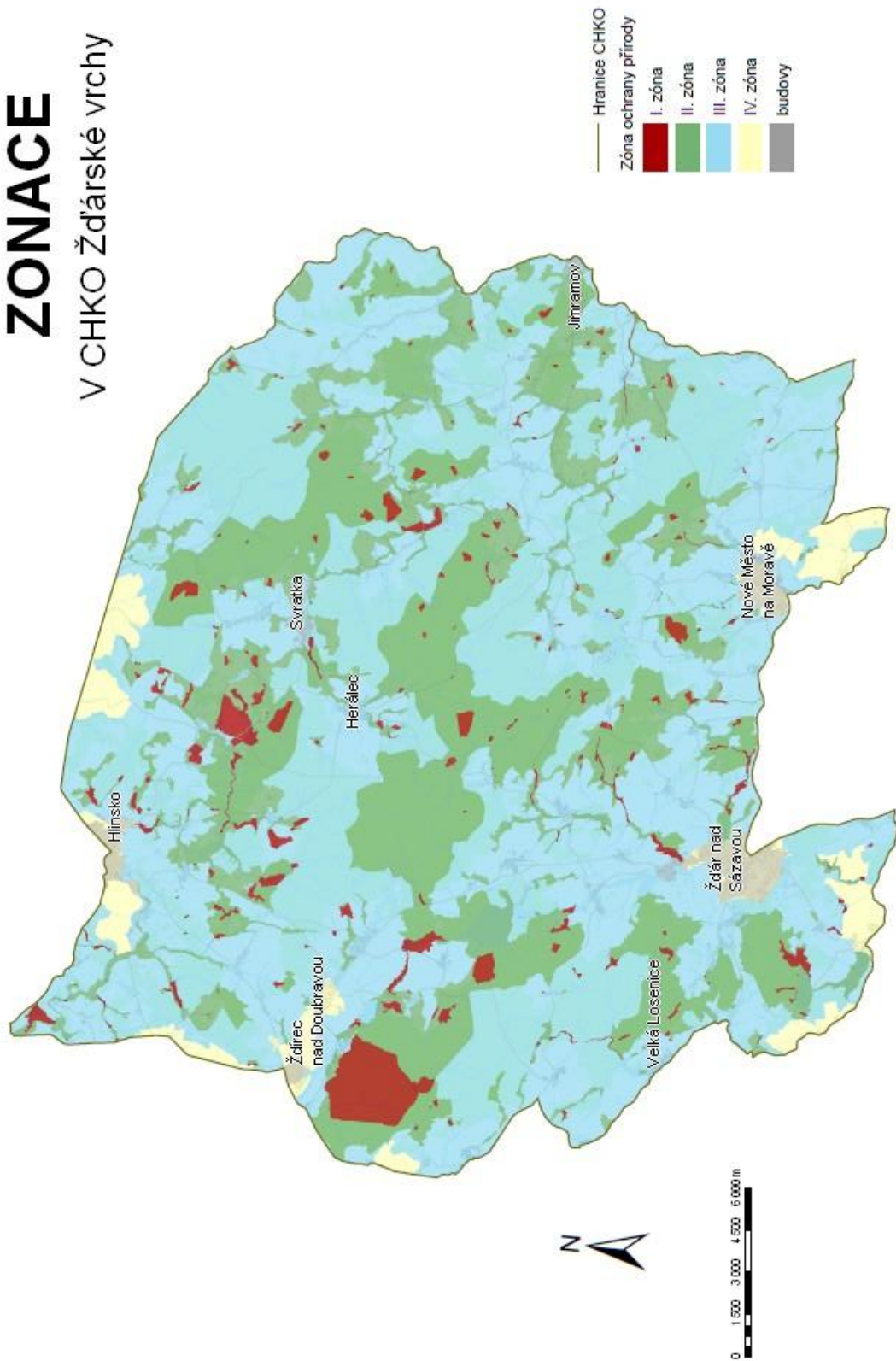

Obr. 1: Administrativní členění CHKO Žďárské vrchy

Zdroj: (AOPK ČR, 2014b; vlastní úpravy)

ZONACE

V CHKO Žďárské vrchy

Obr. 2: Zonace v CHKO Žďárské vrchy

Zdroj: (AOPK ČR, 2014b; vlastní úpravy)

5 FAKTORY A PŘEDPOKLADY ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU

V minulosti probíhaly diskuze, které řešily, jaké předpoklady mají pro rozvoj cestovního ruchu větší význam. Jednalo se o tradiční přírodní, kulturně-hospodářské a společenské předpoklady. Většina autorů se přiklání k názoru, že společenské předpoklady hrají nejdůležitější roli, tvrdili, že pouze vysoký stupeň rozvoje společnosti umožňuje využít existující přírodní potenciál. Tato skupina ovšem nedokázala vyvrátit argumenty užšího okruhu odborníků, kteří tvrdili, že prvotní jsou předpoklady přírodní. Cestovní ruch však musíme vnímat jako symbiózu stejně významných skupin předpokladů. Z tohoto důvodu jsou úvahy o větší významnosti jedné ze skupin předpokladů limitované. Svě opodstatnění mají pouze v případech, kdy se posuzují vybrané charakteristiky z celého komplexu vlastností cestovního ruchu.

Ve svém díle „*Geografia cestovného ruchu*“ popisuje Peter Mariot funkčně-chorologický přístup hodnocení předpokladů cestovního ruchu. Tento model využívá hodnocení krajiny, které je zaměřeno na určení úlohy její teritoriální struktury z hlediska širšího pohledu na cestovní ruch. To znamená, že hlavní myšlenkou na rozdíl od funkčního přístupu, je identifikování funkce území s výskytem i bez výskytu cestovního ruchu. Funkčně-chorologický přístup nám rozděluje předpoklady cestovního ruchu na tři skupiny:

- lokalizační předpoklady
- selektivní předpoklady
- realizační předpoklady

(Mariot P., 1983).

6 ANALÝZA LOKALIZAČNÍCH FAKTORŮ A PŘEDPOKLADŮ

Přírodní a kulturně-historické předpoklady tvoří komplex lokalizačních předpokladů cestovního ruchu. Tyto dvě složky se liší tím, že kulturně-historické atraktivita vnikly činností člověka a v prostoru je pro ně typické bodové rozmístění, přičemž přírodní předpoklady mají spíše areálový nebo liniový charakter (Toušek V., Kunc J., Vystoupil J. a kol., 2008).

6.1 Přírodní faktory a předpoklady

Analyzování přírodních předpokladů je vyžadováno jako jedna z nezbytných okolností rozvoje cestovního ruchu. Teprve na základě této analýzy lze uvažovat rozvojové šance v daném území. Přírodní předpoklady lze chápat jako neměnné, mají relativně trvalý charakter. Ovšem s rozvojem cestovního ruchu narůstá také antropogenní zatížení krajiny. Tento faktor je v současné době velmi důležitý pro další rozvoj turismu a dá se předpokládat, že v budoucnu jeho význam ještě poroste. V obecné rovině lze konstatovat, že výrazná turistická expanze do přírodně nejhodnotnějších oblastí má negativní dopad na všechny složky přírodního prostředí v daných oblastech. V důsledku tohoto jevu samozřejmě také upadá rekreační hodnota těchto přírodních oblastí. Pro rozvoj turistiky se tak jeví ochrany přírody a krajiny jako velmi pozitivní (Vystoupil J. a kol., 2006).

6.1.1 Reliéf

Reliéf patří mezi velmi významné články přírodních faktorů, které ovlivňují cestovní ruch. Morfologický charakter krajiny udává její různé funkční využití. Podmiňuje také lokalizaci mnoha ostatních přírodních rekreačních prvků, např. říční sítě, vegetace nebo rozmístění sídel. Pro rozvoj turistiky se nejčastěji vyzdvihují údaje o členitosti reliéfu a výškové poloze (Toušek V., Kunc J., Vystoupil J. a kol., 2008).

Vybrané území se rozkládá v severovýchodní části Českomoravské vrchoviny a jeho plocha je zastoupena na čtyřech geomorfologických podcelcích (tab. 1). Nejvýznamnějším z nich je podcelek Žďárské vrchy, který pokrývá přibližně polovinu zájmového území. Střední výška oblasti odpovídá hodnotě 659 m n. m., střední sklon 5°13'. Převažuje zde erozně-denundační reliéf ploché vrchoviny, který v centrální části přechází v geomorfologický okrsek Devítiskalské vrchoviny, kde se také vyskytuje se

svými 836 m n. m. nejvyšší vrchol CHKO Děvet skal. Vrásová tektonika odolnějších granitizovaných rul a migmatitů určuje průběh hlavních rozvodních hřbetů, které jsou odděleny širokými zařezávajícími se údolími s plochými úvalovitými uzávěry. Významným krajinným prvkem jsou zde skalní útvary vyskytující se na zalesněných hřbetech. Svislé skalní stěny, které místy dosahují výšky až 35 m, byly přemodelovány kryogenními pochody v pleistocénu a nazývají se mrazové sruby. Na jejich úpatí se dále nachází kryoplanační terasy. Mezi nejznámější takové skalní útvary patří Devět skal, Čtyři palice, Malínská skála či Dráteničky. Povrchy skalních stěn bývají pokryty vroubenými tvary jako voštiny, skalní výklenky a pseudoškrapy. V souvislosti s procesem zvětrávání vznikly na zdejších skálách vzácné skalní mísy, pro které se používá místní název „perníčky“ (např. Čtyři palice, Milovské perníčky). Ve východní části CHKO pokračují Žďárské vrchy okrskem Pohledeckoskalské vrchoviny, ve které se nachází výrazně členitý georeliéf s hluboce zařiznutými údolími. Dominantním krajinným prvkem jsou zde opět skály vyskytující se na zalesněných hřbetech (např. Pasecká skála).

Dalším geomorfologickým podcelkem tvořící danou CHKO je Sečská vrchovina rozkládající se na severozápadě území. Střední výška podcelku je rovna 521 m n. m. a střední sklon $3^{\circ}56'$. Relativně členitá krajina zde přechází v plochou kotlinovou sníženinu meandrujícího toku řeky Chrudimky.

Jihozápadní část CHKO je tvořena geomorfologickým podcelkem Bítešská vrchovina. Tento podcelek má hodnotu střední výšky 517 m n. m. a střední sklon $3^{\circ}37'$. Významným prvkem zdejší krajiny je zařezávající se tok řeky Sázavy.

Západní okrajová část zájmového území je tvořena geomorfologickým podcelkem Havlíčkobrodské pahorkatiny (střední výška 521 m n. m., střední sklon $3^{\circ}14'$) Lze ho charakterizovat jako mírně zvlňený. Nachází se zde také zlomovými svahy omezená sníženina Dářské brázdy, kde se vyskytují rybníky a rašeliniště, na kterou navazuje údolí řeky Doubravy (AOPK ČR, 2014c; Bína J., Demek J., 2012).

Tab. 1: Geomorfologické členění reliéfu CHKO Žďárské vrchy

Geomorfologické členění reliéfu CHKO Žďárské vrchy				
Provincie	Soustava	Podsoustava	Celek	Podcelek
Český masiv	Česko-moravská	Českomoravská vrchovina	Hornosázavská pahorkatina	Havlíčkobrodská pahorkatina
			Železné hory	Sečská vrchovina
			Hornosvratecká vrchovina	Žďárské vrchy
			Křižanovská vrchovina	Bítešská vrchovina

Zdroj: (Bína J., Demek J., 2012)

6.1.2 Klimatické poměry

Vliv klimatu má pochopitelně značný význam pro rekreační využití krajiny. Svým charakterem může ve velké míře ovlivnit rozvojový potenciál konkrétních oblastí.

Z klimatického hlediska můžeme Žďárské vrchy klasifikovat jako chladnější, vlhčí a značně větrné území. V závislosti zejména na tvaru reliéfu, sklonu a orientaci svahů i na nadmořské výšce, která se zde pohybuje v rozmezí hodnot 490–836 m n. m., se průměrné roční teploty vzduchu pohybují okolo 5–6,8 °C. Průměrný roční úhrn srážek v zájmovém území bývá obvykle v intervalu 650–875 mm, čímž tuto hodnotu ve srovnání s celorepublikovým průměrem můžeme označit jako nadprůměrnou (doplňující sezónní charakteristiky teplot vzduchu a úhrnu srážek viz tab. 2). Ve výše situovaných polohách přibývá horizontálních srážek. Průměrný sezónní počet dní se sněžením je roven intervalu 80–100. Sněhová pokrývka se v rámci zájmového území vyskytuje v průměru od začátku listopadu do začátku dubna, přičemž její mocnost obvykle dosahuje až 35 cm. Vrcholové partie CHKO mohou ovšem ve výjimečných případech nabídnout sněhovou pokrývku o mocnosti přesahující 100 cm. Průměrný roční úhrn doby trvání slunečního svitu je zde vyjádřen rozsahem 1 500–1 600 hodin. Průměrná roční oblačnost dosahuje 65–70 % a průměrná roční rychlost větru 4–6 m·s⁻¹ (AOPK ČR, 2014d; Tolasz R., 2007).

Tab. 2: Sezónní průměrné charakteristiky teploty vzduchu a úhrnu srážek

Sezónní průměrné teploty vzduchu (°C)				Sezónní průměrné úhrny srážek (mm)			
jaro	léto	podzim	zima	jaro	léto	podzim	zima
5–7	12–14	6–7	(–4)–(–2)	150–200	250–300	150–200	125–200

Zdroj: (Tolasz R., 2007)

6.1.3 Vodstvo

Hydrologické podmínky mají velký dopad na lokalizaci, rozsah, intenzitu a směr turistických proudů a rekreačních pobytů. V ČR je soustředěna téměř 1/3 rekreační ubytovací základny podél vodních ploch a toků, které nabízejí kromě koupání i možnost provozovat řadu vodních sportů či rybolov (Toušek V., Kunc J., Vystoupil J. a kol., 2008).

V zájmovém území je voda významným krajinným prvkem. Žďárské vrchy jsou pramennou oblastí na hlavní evropské rozvodnici mezi Severním (Sázava, Chrudimka, Doubrava) a Černým mořem (Svratka, Oslava) a zároveň byly také vyhlášeny chráněnou oblastí přirozené akumulace vod (CHOPAV). Hustá síť drobných vodních toků se stala již ve středověku základnou pro rozsáhlou rybníční soustavu. V současnosti se v rámci CHKO vyskytuje přibližně 500 rybníků rozmanité velikosti. Největší z nich se nazývá Velké Dářko, jeho rozloha činí 205 ha a celkový objem je přibližně 3,56 mil. m³. Za zmínku stojí také přehradní nádrže Pilská a Strž, které se nacházejí v blízkosti města Žďár nad Sázavou. K významným rekreačním vodním plochám můžeme zařadit také rybníky Medlov, Sykovec a Milovy. Vodní toky na území CHKO jsou splavné výhradně za zvýšených průtoků (AOPK ČR, 2014b,e).

6.1.4 Flóra

Tato složka přírodních předpokladů cestovního ruchu má velký význam pro celkový vzhled krajiny. Les představuje zejména v našich zeměpisných podmínkách jeden z nejdůležitějších prvků této složky. V závislosti na rozmístění, druhové skladbě nebo vhodné kombinaci s dalšími prvky v krajině může mít les velmi příznivý dopad na rozvoj turistiky. Velmi navštěvovanými se stávají lesy v blízkosti velkých měst, kde mohou sloužit jako relativně snadno a rychle dostupný rekreační prvek (Toušek V., Kunc J., Vystoupil J. a kol., 2008).

Plocha CHKO Žďárské vrchy je lesy pokryta téměř z jedné poloviny, což vytváří příhodné podmínky pro rozvoj turistiky. Velká část zdejších turistických i cykloturistických tras je vedena právě po lesních cestách. Co se týče skladby lesů, tak původní jedlobukový les je z velké části nahrazen smrkovými monokulturami. Celkově je možné označit tuto oblast jako floristicky chudou. Vyskytují se zde však typické horské a podhorské prvky. Obzvláště cennými segmenty Žďárských vrchů jsou společenstva rašelinišť a vlhkých rašelinných luk, kde se nachází celá řada chráněných a ohrožených druhů rostlin. Z pohledu cestovního ruchu je jednou z nejznámějších lokalit NPR Ransko, kde se ve velkém počtu vyskytují bledule. Les bledulí, jak je toto místo nazýváno, se setkává s velkým zájmem turistů, ovšem pouze v období kdy kvetou (Broský K., 2006).

6.1.5 Fauna

Obecně můžeme faunu označit jako část přírodních předpokladů, která má pro rozvoj cestovního ruchu malý význam. Pouze pro potřeby konkrétních forem (například lovecký cestovní ruch) je nutné zabývat se vymezením loveckých a rybářských revírů (Toušek V., Kunc J., Vystoupil J. a kol., 2008).

Studované území obývá standardní populace živočichů středoevropského typu. Mezi významnější z nich patří jezek západní, rejsek horský, kulíšek nejmenší, čáp černý, mlok skvrnitý a mnoho dalších. Tekoucí vody zde patří převážně do pstruhového pásma, avšak na řece Svratce pod Jimramovem je vyvinuto pásmo lipanové. Území také disponuje řadou rybářských revírů Českého a Moravského rybářského svazu. Z pohledu myslivosti můžeme kromě obvyklých druhů zvěře zmínit i významný výskyt původní populace jelena evropského (AOPK ČR, 2014f).

6.2 Kulturně-historické faktory a předpoklady

Atraktivita kulturně-historického typu mohou vhodně doplňovat atraktivitu přírodní nebo jsou naopak v daném území jasně dominantní. V takovém případě mohou přitahovat i specifické skupiny návštěvníků (Galvasová I., 2008). Složku lokalizačních faktorů probíranou v této kapitole můžeme rozčlenit na tři základní skupiny:

- kulturně-historické památky

- kulturní zařízení a kulturní akce
 - sportovní akce
- (Toušek V., Kunc J., Vystoupil J. a kol., 2008).

6.2.1 Kulturně-historické památky

Tyto atraktivitu jsou z velké části navštěvovány v rámci poznávacího cestovního ruchu, prostřednictvím nich se turisté seznamují s historií, památkami a kulturou konkrétních oblastí (Toušek V., Kunc J., Vystoupil J. a kol., 2008). Řadíme zde především architektonické objekty (hrady, zámky atd.), sakrální stavby (kláštery, kostely atd.), technické památky (vodní stavby, rozhledny atd.), vojenské památky a objekty lidové architektury (Galvasová I., 2008).

V zájmovém území se vyskytuje řada památek různého charakteru a pro cestovní ruch různé významnosti. Nejdůležitější z nich jsou dále uvedeny a popsány. Většina těchto památek je však koncentrována ve Žďáru nad Sázavou. Toto město můžeme tedy v oblasti kulturně-historických atraktivit v rámci CHKO Žďárské vrchy považovat za dominantní.

Architektonické památky

- Zámek Žďár nad Sázavou

Nachází se zde mnoho historických objektů, které jsou koncentrovány v areálu místního zámku. Jedná se o areál bývalého cisterciáckého kláštera, který byl založen již v roce 1252. Za nejvýznamnější období rozkvětu můžeme označit 1. polovinu 18. století, kdy klášter řídil opat Václav Vejmluva. V té době docházelo k barokním přestavbám, které vedl známý architekt Jan Blažej Santini-Aichl. Teprve po zániku roku 1784 byl areál kláštera změněn na hospodářské středisko a zámek. V současnosti je zde k vidění několik expozic a výstav (Umění baroka, expozice ze života architekta Jana Blažeje Santiniho-Aichla, Galerie Kinských či Muzeum knihy). Dále se v areálu také nachází konventní kostel Nanebevzetí Panny Marie (Zámek Žďár nad Sázavou, 2010a).

V roce 2013 zavítalo do celého areálu přibližně 10 200 platících návštěvníků. Z toho více než polovina navštívila Muzeum knihy (viz kapitola

6.2.2). Dále se zde pořádají kulturní akce s názvem Otevřené zahrady a Klášterní noc. Vstupné na Otevřené zahrady je dobrovolné a během jediného víkendu dokáže tato atrakce přilákat i více než 4 000 návštěvníků (zdroj: informační centrum zámeckého areálu)

➤ Zřícenina hradu Skály

Původní hrad zde vystavěl mezi skalními bloky okolo roku 1380 Archleb ze Stařechovic. Postupem času došlo k jeho využívání Janem Puškou z Kunštátu a následně husitským hejtmanem Janem z Břežan. Kvůli loupeživým výpravám, které odtud byly pořádány, byl hrad nákladně dobýván a okolo roku 1440 dobyt a rozbořen. Dnes jsou zde patrné jeho původní zbytky a na vymezených skalních útvarech probíhá horolezecká činnost (Novoměstsko, 2011a).

➤ Městské památkové zóny

Městská či vesnická památková zóna představuje nižší kategorii (než městská respektive vesnická památková rezervace) památkově hodnotného území. „Území sídelních útvarů nebo jejich částí se zde zpravidla vyznačují zachovalou půdorysnou osnovou a hmotovou strukturou s nižším podílem dochovaných původních historických staveb“ (Národní památkový ústav, 2011).

Jimramov

Historické jádro Jimramova je soustředěno kolem dlouhého a úzkého náměstí. Za největší dominanty památkové zóny vyhlášené v roce 1990 můžeme považovat renesanční zámek přestavěný v 18. století v klasicistním stylu a kostel Panny Marie. Městskou památkovou zónu v Jimramově tvoří celkem 11 objektů (Novoměstsko, 2011b).

Havlíčková Borová

Zdejší městská památková zóna byla vyhlášena v roce 2003. Mezi nejvýznamnější objekty lze zařadit kostel svatého Víta nebo rodný dům Karla Havlíčka Borovského, který se stal národní kulturní památkou (Kraj Vysočina, 2007).

Nové Město na Moravě

Historické jádro města je tvořeno protáhlým Vratislavovým náměstím. Zástavba městské památkové zóny je zde tvořena domy upravovanými po velkém požáru v roce 1801. Dominantou náměstí je kostel svaté Kunhuty, jehož fasádu pokrývají výjevy z Nového i Starého zákona. Dalším významným objektem nacházejícím se na tomto náměstí je budova zámku z 16. století. Tato městská památková zóna vznikla v roce 1990 a zahrnuje celkem 22 objektů (Novoměstsko, 2011c).

➤ Stará radnice ve Žďáru nad Sázavou

Tato historická budova, která je umístěna na náměstí Republiky, byla postavena zřejmě koncem 16. nebo začátkem 17. století. V druhé polovině 18. století došlo k její úpravě v klasicistním stylu do dnešní podoby. V současnosti slouží k reprezentativním účelům (Žďár nad Sázavou, 2011).

Sakrální stavby

➤ Poutní kostel svatého Jana Nepomuckého na Zelené hoře

Jde o nejznámější a bezpochyby nejvýznamnější kulturně-historickou památku v rámci celého zkoumaného území. Tato lokalita je od roku 1994 zapsána na Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Poutní kostel svatého Jana Nepomuckého byl založen počátkem 18. století a je jedním z nejvýznamnějších projektů architekta Jana Blažeje Santiniho-Aichla. Současně se jedná o nejoriginálnější příklad tzv. barokní gotiky. V roce 2012 tuto proslulou památku navštívilo 27 267 návštěvníků. (NIPOS 2014; České dědictví UNESCO 2014).

Technické památky

➤ Vodní mlýn v Hamrech nad Sázavou

Dnes je zde umístěna replika původního vodního kola. Místní expozice poukazují na bohatou železářskou tradici v okolí Žďáru a na historii místního hamru, jehož tradice sahá až do 15. století. Majitelem objektu je od roku 1976 Technické muzeum v Brně (Kraj Vysočina, 2011a).

➤ Barokní most ve Žďáru nad Sázavou

Tento most přes řeku Sázavu pochází z 1. poloviny 18. století. Kolem roku 1761 se opat místního kláštera Bernard Hennemet zasloužil o doplnění mostu osmi sochami světců. V současnosti se na mostě nacházejí repliky, originály soch jsou uloženy na Dolním hřbitově nedaleko bývalého kláštera (Kraj Vysočina, 2011b).

Objekty lidové architektury

➤ Vesnické památkové rezervace

Městská či vesnická památková rezervace představuje vyšší kategorii (než městská respektive vesnická památková zóna) památkově hodnotného území. „Tato území se zpravidla vyznačují kompaktní historickou zástavbou s velkým podílem architektonicky hodnotných staveb, z nichž mnohé jsou prohlášenými nemovitými kulturními památkami. Homogenní území rezervací bez výrazných novodobých stavebních rušivých zásahů se vyznačují zejména dochovaným historickým půdorysem, zástavbou v původních objemech a tvarech, včetně tvarů střech a podílu vegetační složky. V zájmu zachování svých hodnot tato území vyžadují poměrně přísnou a důslednou ochranu“ (Národní památkový ústav, 2011).

Krátká

Jedná se o vesnici, která vznikla v 1. třetině 18. století jako obytná kolonie lesních dělníků. Nachází se zde roubené i zděné domy s hospodářským zázemím. Krátká byla vyhlášena vesnickou památkovou rezervací v roce 1995. Vesnicí vede i naučná stezka se zastávkami u 15 objektů (Novoměstsko, 2011d).

Křižánky

Vesnická památková rezervace vyhlášená v roce 1995 se zde rozprostírá na obou březích řeky Svratky, tedy v tomto případě na historické zemské hranici, která rozděluje tuto vesnici na českou a moravskou část. Vyskytují se zde převážně typické roubené domy Horácké architektury. V obci je lokalizováno 45 kulturních památek, čímž se Křižánky stávají největší vesnickou památkovou rezervací v kraji Vysočina. Historie obce je spjata s pilníkářstvím, které se zde rozšířilo

pravděpodobně na začátku 20. let 19. století. Tematicky laděná je i místní naučná stezka Za pilníkáři na Český kopec, která má 6 zastávek (Kraj Vysočina, 2008).

➤ Vesnické památkové zóny

Telecí

Předmětem ochrany této památkové zóny, vyhlášené v roce 2005, jsou stavby původní lidové architektury Poličský dvorec. Mezi nejzajímavější z nich patří objekt čp. 16. Tento roubený dům je atypicky dvoupodlažní s výskytem zajímavých architektonických prvků (CZECOT, 2013).

6.2.2 Kulturní zařízení

Tato skupina kulturně-historických předpokladů cestovního ruchu se vyznačuje kombinací funkce poznávací a funkce společenské. Do této skupiny řadíme muzea, galerie, skanzeny, divadla, festivaly atd. (Galvasová I., 2008). Nejvýznamnější z nich v rámci CHKO Žďárské vrchy jsou opět uvedeny a stručně popsány.

Muzea

➤ Horácké muzeum v Novém Městě na Moravě

Zařízení je umístěno v budově staré renesanční radnice z 16. století. Zdejší expozice se věnují lidové kultuře severní části moravského Horácka, sklářství, železářství, historii města a lyžování, na které je soustředěna značná pozornost (Horácké muzeum & informační centrum, 2014).

➤ Muzeum knihy ve Žďáru nad Sázavou

Toto evropsky proslulé zařízení bylo otevřeno v roce 1957 a nachází se v prostorách areálu místního zámku. Nalezneme zde stálou expozici Národního muzea zabývající se vývojem knihy, knihtisku a knižní kultury. Od května do října jsou také pořádány sezónní výstavy (Zámek Žďár nad Sázavou, 2010b).

➤ Regionální muzeum ve Žďáru nad Sázavou

Je umístěno v jedné z nejstarších budov ve městě. Její původ sahá až do období kolem roku 1300. Zachovala se v pozdně gotické přestavbě s barokní střechou. Muzeum se zaměřuje na výstavy převážně s regionální tematikou. V průběhu roku se expozice střídají, avšak stálá výstava dějin města je umístěna v nedalekém Moučkově domě (Regionální muzeum Žďár nad Sázavou, 2009).

Galerie

➤ Horácká galerie v Novém Městě na Moravě

V budově zámku na Vratislavově náměstí je zdejší galerie umístěna od roku 1964, ovšem až v roce 1972 získala pro své potřeby prostory celého zámku. Galerie se zaměřuje na díla nejvýznamnějších osobností regionálního umění v konfrontaci s českým výtvarným uměním. Mimo jiné jde o pozůstalosti J. Laudy, J. Mařatky, V. Makovského, J. Štursy a dalších. (Horácká galerie, 2014).

Skanzeny

➤ Soubor lidových staveb Vysočina

Je jediným muzeem v přírodě v Pardubickém kraji. Tento hojně navštěvovaný soubor (68 443 návštěvníků v roce 2012) je bohatý na kulturní památky a dochovanou lidovou architekturu. Jednotlivé expozice jsou umístěny na Veselém Kopci, ve vesnické památkové zóně Svobodné Hamry a ve vesnické památkové rezervaci Betlém v Hlinsku (NIPOS, 2014).

6.2.3 Sportovní akce

Sportovní akce jsou skupinou, jejíž význam pro cestovní ruch neustále roste (Toušek V., Kunc J., Vystoupil J. a kol., 2008). V závislosti na charakteru a významnosti událostí, jsou tyto akce schopné přilákat velké množství lidí. Dají se využít i k zmírnění disparit mezi návštěvností v hlavní a vedlejší turistické části sezóny.

Na studovaném území se pořádá celá řada sportovních akcí různé velikosti a různého zaměření. Od přespolních a orientačních běhů, závodů horských kol až po velké lyžařské závody v Novém Městě na Moravě. Sportovní akce, které jsou realizovány v cenných přírodních oblastech, mohou mít negativní dopad. Zejména při

hromadných akcích s velkým počtem účastníků dochází k rušení zvěře a lokálnímu zatížení krajiny. Z toho důvodu je ze strany správy CHKO vyvíjena snaha o limitování počtu návštěvníků těchto akcí (AOPK ČR, 2014g).

Následně jsou zmíněny nejvýznamnější sportovní akce, které jsou zároveň koncentrované v jedné lokalitě, která je k jejich pořádání určena.

➤ Vysočina Aréna

Jedná se o areál, který je umístěn v těsné blízkosti Nového Města na Moravě. Zde se konají ty největší sportovní akce ve studovaném území jako např. světové poháry v běžeckém lyžování, biatlonu a světové poháry horských kol. V roce 2013 se právě zde konalo mistrovství světa v biatlonu. Dopad této události mezinárodního významu na turistický ruch velmi výstižně prezentuje graf (obr. 8) uvedený v kapitole 8.2.2.

7 ANALÝZA SELEKTIVNÍCH FAKTORŮ A PŘEDPOKLADŮ

Jedná se o faktory a předpoklady, které ovlivňují různou intenzitu účasti obyvatelstva na cestovním ruchu. Pro jeho vznik a rozvoj jsou mimo jiné nutné takové předpoklady, které uvádějí v činnost rekreační a turistické pochody. V obecné rovině se jedná o širokou škálu socioekonomických zdrojů a předpokladů (Toušek V., Kunc J., Vystoupil J. a kol., 2008). Selektivní faktory a předpoklady můžeme dělit na dvě skupiny – objektivní a subjektivní. Mezi objektivní řadíme základní politické reality, vnitropolitické situace vycházející z politické struktury, životní úroveň, fond volného času, stupeň urbanizace, kvalitu životního prostředí a mnoho dalších zejména ekonomických a demografických charakteristik. Subjektivní faktory a předpoklady jsou pak tvořeny řadou psychologických a dalších pohnutek, které jsou ovlivněny kulturní úrovní obyvatel, reklamou, propagací atd. (Hrala V., 1998).

Vzhledem k vymezení zájmového území, které není identické s administrativními statistickými jednotkami, je v tabulce 3 uvedeno pouze hrubé vyjádření vybraných základních charakteristik, které vznikly zpracováním dat za jednotlivé obce. Příčinou zkreslení jsou části obcí, které zasahují do zkoumaného území, avšak jejich hlavní zástavba je situována mimo něj (např. Divišov se vyskytuje v CHKO Žďárské vrchy, ale je částí Bystřice nad Pernštejnem). Stejný princip platí i pro části obcí, které se v zájmovém prostoru nevyskytují, ale jejich hlavní zástavba ano (např. Nové Město na Moravě).

Tab. 3: Vybrané socioekonomické charakteristiky (k 1. 1. 2013)

Územní jednotka	Rozloha (km ²)	Počet obyvatel	Počet obcí	Hustota zalidnění (obyv./km ²)	Průměrný věk	Míra nezaměstnanosti (%)
CHKO Žďárské vrchy	709,4	75 639	70	106,6	41,2 **	11,1 *
Kraj Vysočina	6 796	511 207	704	75,2	41,3 **	9,4 *
Pardubický kraj	4 519	516 440	451	114,3	41,2 **	8,4 *
ČR	78 865	10 516 125	6253	133,3	41,3 **	8,6 *

Poznámka: * údaj z roku 2011, ** stav k 31. 12. 2012

Zdroj: (ČSÚ, 2012; ČSÚ, 2013a–c; MPSV, 2014a–b)

Charakter osídlení Žďárských vrchů je typický, z velké části díky reliéfu, roztroušenou zástavbou a výskytem většího počtu malých obcí, což má vliv na hustotu zalidnění. Průměrný věk je u všech porovnávaných územních jednotek téměř totožný. Nejvyšší míra nezaměstnanosti z uvedených hodnot připadá právě na zájmové území. Jedná se o chráněnou krajinnou oblast, z přírodního hlediska tedy o cenné území, které přirozeně není zatíženo koncentrací průmyslu, který s sebou přináší i větší množství pracovních příležitostí. Výjimkou jsou větší města jako Žďár nad Sázavou (dominantním zaměstnavatelem je podnik Žďas a.s.), Nové Město na Moravě nebo Hlinsko, která se však nachází až na hranicích zájmového území.

Nižší hustota zalidnění je vzhledem k charakteru krajiny Žďárských vrchů přirozená. Jako prospěšnou ji můžeme hodnotit v rámci rozvoje turistiky a dalších aktivit provozovaných ve volné přírodě. Průměrný věk obyvatelstva v jisté míře odráží jeho demografickou strukturu, která je hojně využívána především pro marketingové účely, jelikož různé věkové skupiny obyvatel mívají různé rekreační nároky. Míra nezaměstnanosti souvisí s životní úrovní, která má také značný vliv na aktivitu obyvatelstva v oblasti cestovního ruchu (Toušek V., Kunc J., Vystoupil J. a kol., 2008).

Výše uvedené charakteristiky nepředstavují komplexní analýzu selektivních faktorů a předpokladů, která je, jak bylo zmíněno, tvořena celou řadou zdrojů a předpokladů, nýbrž pouze její velmi stručné vybrané prvky.

8 ANALÝZA REALIZAČNÍCH FAKTORŮ A PŘEDPOKLADŮ

Prostřednictvím realizačních faktorů a předpokladů je umožněn vznik cestovního ruchu, zabezpečují jeho realizaci. Jedná se o skupinu lokalizačních faktorů, která vytváří spojení mezi oblastmi zájmu o cestovní ruch a cílovými místy cestovního ruchu. Tento vztah je realizován pomocí komunikačních předpokladů a infrastruktury cestovního ruchu (Toušek V., Kunc J., Vystoupil J. a kol., 2008). Úkolem této infrastruktury je tvorba věcných předpokladů zabezpečujících účast obyvatelstva na cestovním ruchu a vytváření a realizace služeb. Její rozsah a kvalita mají velký vliv na limity využívání přírodních i kulturně-historických atraktivit v území (Galvasová I., 2008). Do této infrastruktury můžeme řadit mnoho složek. Mezi hlavní patří také ubytování, kterému se práce bude věnovat podrobněji. Tato kapitola se bude dále také zabývat turistickými informačními centry (TIC).

8.1 Komunikační předpoklady

Dopravní síť a dopravní prostředky vytváří jednu ze základních podmínek realizace cestovního ruchu. Při posuzování komunikačních předpokladů v konkrétním území je zapotřebí uvažovat rozmístění dopravních sítí a dostupnost turistických oblastí (Toušek V., Kunc J., Vystoupil J. a kol., 2008). Dopravu lze vnímat jako oporu prostorových a funkčních vztahů, která ovlivňuje cestovní ruch na všech hierarchických úrovních (Galvasová I., 2008).

V závislosti na charakteru a poloze CHKO Žďárské vrchy se tato kapitola bude zabývat pouze vybranými druhy dopravy – silniční a železniční.

Silniční doprava

Silniční doprava je převažujícím druhem dopravy. Zároveň se stává významnou podmínkou pro rozvoj hospodářství a mobility obyvatelstva. Mezi její nevýhody patří malá kapacita dopravních prostředků, omezená přeprava nákladu a také ekologické zatížení. I přes všechna svá negativa má silniční doprava řadu nesporných výhod. Mezi ty nejdůležitější patří vysoká pohotovost, dostupnost míst cestovního ruchu za předpokladu husté sítě silnic a nezávislost (Drobná D., Morávková E., 2004).

Zájmový region této práce disponuje výhodnou dopravní polohou v pomyslném středu republiky. Pozitivní vliv na polohu zkoumaného území v rámci dopravní sítě má také blízký výskyt větších měst. (AOPK ČR, 2014b). Na území CHKO Žďárské vrchy jsou vedeny tři silnice I. třídy. Konkrétně se jedná o silnici č. 19, která vede přes Žďár nad Sázavou a Nové Město na Moravě, silnici č. 34, vedoucí přes Ždírec nad Doubravou a Hlinsko, a silnici č. 37 vedoucí přes Ždírec nad Doubravou a Žďár nad Sázavou. (ŘSD, 2012). Jelikož se ve Žďárských vrších vyskytuje relativně velký počet malých obcí, které jsou často začleněny do turistického ruchu, existuje zde poměrně hustá síť silnic II. a III. třídy, která ovšem v mnoha případech postrádá odpovídající kvalitu.

Železniční doprava

Železniční doprava nabízí přednosti především svou hromadností, plynulostí, vyšší bezpečností a relativně malou závislostí na přírodních jevech. Naopak hlavním nedostatkem železniční dopravy bývá nedostupnost některých turistických míst, zejména v hůře přístupných oblastech, které však bývají většinou turisticky vyhledávané (Drobná D., Morávková E., 2004).

Územím CHKO Žďárské vrchy prochází pouze čtyři železniční tratě, přičemž můžeme konstatovat, že se nacházejí pouze v blízkosti hranic vymezujících studované území. Významný vliv na toto prostorové rozmístění má bezpochyby reliéf Žďárských vrchů. Trať č. 250 vedena z Havlíčkova Brodu prochází Žďárem nad Sázavou a pokračuje dále směrem na Brno. Trať spojující Žďár nad Sázavou, Nové Město na Moravě a Tišnov je značena jako č. 251. Svitavy a Žďárec u Skutče (vedoucí přes Pustou Kamenici a Borovou) jsou propojeny tratí č. 261 a železnice spojující Pardubice a Havlíčkův Brod (přes Hlinsko) nese označení č. 238 (České dráhy, 2010). Železniční doprava se zde tedy pro cestovní ruch stává přínosnou pouze tehdy, pokud hovoříme o příjezdu návštěvníků do regionu. Pro potřeby dopravy v rámci zkoumaného území se však stává téměř nepodstatnou, jelikož nedokáže propojit mnohé z nejvýznamnějších turistických cílů.

8.2 Infrastruktura cestovního ruchu

Kromě výše uvedeného ubytování lze do infrastruktury cestovního ruchu začlenit stravování, sportovně-rekreační zařízení a služby, informační služby nebo obchodní služby (Toušek V., Kunc J., Vystoupil J. a kol., 2008).

8.2.1 Ubytovací zařízení

Při analýze ubytovacích zařízení musíme vycházet z charakteru daného území, přičemž nejdůležitější informace jsou takové, které se týkají množství a charakteru turistických atraktivit (v případě Žďárských vrchů tedy kombinace přírodních atraktivit s kulturně-historickými, existence orgánu ochrany přírody, který může udávat regulace týkající se cestovního ruchu, v převažující části území spíše sezónní nápor cestovního ruchu apod.) Počet ubytovacích zařízení pak do jisté míry odráží význam cestovního ruchu v zájmovém prostoru (Galvasová I., 2008).

Do ubytovacích zařízení můžeme zařadit hromadná ubytovací zařízení (HUZ), ubytování v soukromí a ubytování v objektech individuální rekreace. Právě ubytování v objektech individuální rekreace, kdy mluvíme zejména o chataření a chalupaření, je velký fenomén, který je na vzestupu již několik desetiletí (Vystoupil a kol., 2006). Území CHKO Žďárské vrchy není z minulosti výrazným způsobem zatíženo výstavbou chat. Naopak chalupaření je hojně rozšířené a pro zkoumanou oblast do jisté míry typické a pro ráz zdejší krajiny v mnoha případech přínosné, protože přispívá k zachování tradičního vzhledu sídel. Přesto výstavba nových objektů, jak pro individuální tak pro hromadnou rekreaci, která kulminovala v 70. letech, přinesla spíše negativní dopady na vzhled krajiny. I přes snahy regulovat tyto negativní trendy se v území CHKO setkáváme s přetrvávajícím tlakem na výstavbu nových krajinářsky nevhodných objektů. (AOPK ČR, 2014b).

V této kapitole budeme pracovat s informacemi, které se týkají hromadných ubytovacích zařízení. Jelikož území CHKO neodpovídá žádné turistické oblasti, regionu ani žádné administrativní statistické jednotce, byla všechna následující data získána z Českého statistického úřadu na úrovni obcí a následně složena tak, aby celková informace reprezentovala území CHKO Žďárské vrchy. Z tohoto důvodu některá data nebylo možné zjistit, jelikož zejména u obcí s nižším počtem ubytovacích zařízení

nejsou data o počtu pokojů a lůžek z důvodu ochrany údajů zveřejněna. V následující tabulce 4 nalezneme výčet obcí CHKO, ve kterých se v roce 2012 nacházela HUZ. Jedná se celkem o 108 zařízení.

Tab. 4: Seznam obcí CHKO Žďárské vrchy, ve kterých se vyskytují HUZ (2012)

Obec	Počet zařízení	Pokoje	Lůžka	Místa pro stany a karavany
Borová	2	*	*	*
Borovnice	1	*	*	*
Březiny	1	*	*	*
Cíkháj	2	*	*	*
Daňkovice	1		*	*
Fryšava pod Žákovou horou	3	93	208	160
Hamry nad Sázavou	1	*	*	*
Havlíčková Borová	1	*	*	*
Hlinsko	4	68	177	0
Jíramov	1	*	*	*
Kameničky	1	*	*	*
Karlovy	1	*	*	*
Krucemburk	2	*	*	*
Křižánky	2	*	*	*
Kuklík	2	*	*	*
Lísek	1	*	*	*
Líšná	1	*	*	*
Nové Město na Moravě	14	325	1 000	0
Polnička	3	19	102	0
Pustá Rybná	1	*	*	*
Račín	1	*	*	*
Radostín	1	*	*	*
Sklené	1	*	*	*
Sněžné	8	295	878	154
Svratka	3	93	264	0
Svratouch	2	*	*	*
Škrdlovice	5	44	144	0
Telecí	1	*	*	*
Trhová Kamenice	3	68	292	0
Tři Studně	13	230	686	0
Věcov	2	*	*	*
Vítanov	1	*	*	*
Vlachovice	3	37	111	60
Vysočina	2	*	*	*
Zubří	2	*	*	*
Žďár nad Sázavou	12	359	925	328
Ždírec nad Doubravou	3	23	57	0
Celkem	108			

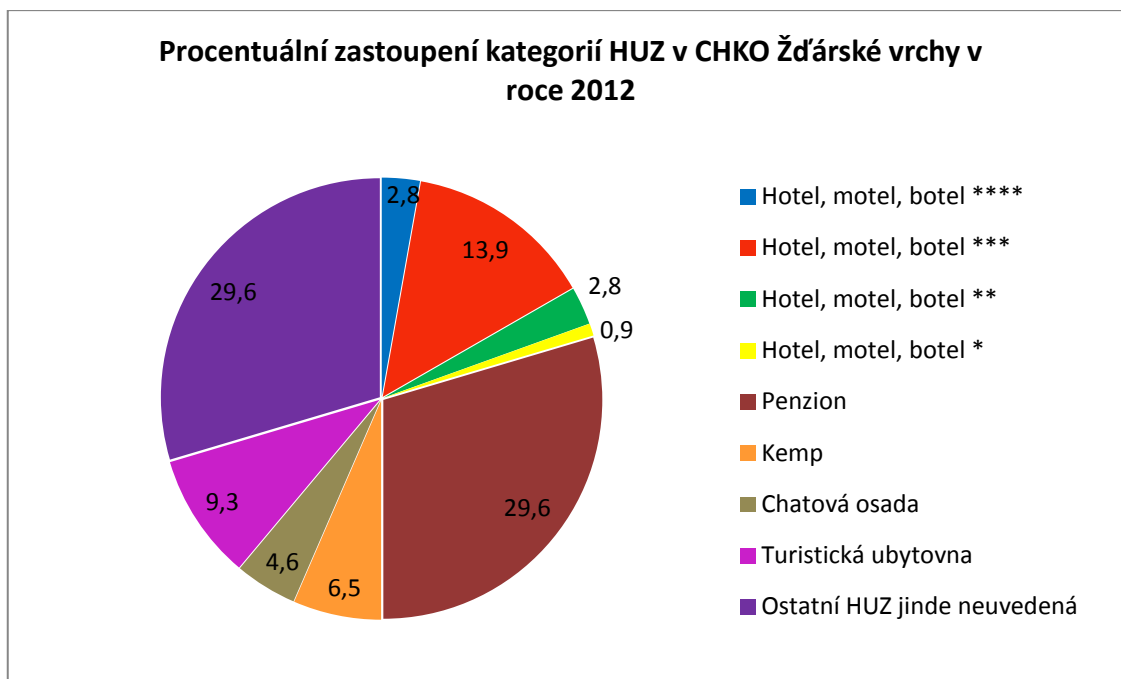
Poznámka: * Důvěrný údaj

Zdroj: (ČSÚ, 2014a)

Z tabulky 4 je patrné, že nejvyšší počet HUZ i lůžková kapacita připadá na města Žďár nad Sázavou a Nové Město na Moravě. Jde o přirozený jev, protože Žďár nad Sázavou je největším městem v zájmovém území, zároveň je také městem okresním a nachází se zde poměrně mnoho kulturně-historických atraktivit. Mimo to Žďár nad Sázavou disponuje v rámci CHKO jednou z nejlepších dopravních poloh. Toto město můžeme také vnímat jako vhodný výchozí bod pro návštěvníky, které lákají spíše přírodní atraktivitu Žďárských vrchů. V případě Nového Města na Moravě můžeme uvést, že toto město má v oblasti kulturně-historických atraktivit také co nabídnout (Horácké muzeum či Horácká galerie), nicméně v menším rozsahu než Žďár nad Sázavou. Za jednu z hlavních příčin zdejšího výskytu nejvyššího počtu hromadných ubytovacích zařízení i lůžkové kapacity v regionu lze označit významné postavení Nového Města na Moravě v rámci zimních sportů, běžeckého lyžování především. Nicméně i v letní sezóně je toto město hojně navštěvováno díky své poloze vůči pěším turistickým či cykloturistickým trasám.

Důležitou pozici v rámci HUZ zaujímá také obec Sněžné. Se svými 878 lůžky se řadí na třetí místo. Samotná místní část Sněžné se sice nachází přímo v srdci Žďárských vrchů a je napojena na hustou síť turistických i cykloturistických tras, které mohou nabídnout mnohé z nejnavštěvovanějších turistických cílů, avšak významnou roli obce v oblasti HUZ představují také její místní části jako Milovy, Podlesí či Blatiny. Tyto části mají jen velmi málo obyvatel a rekreační funkce je v nich dominantní. Jsou to velmi vyhledávaná místa, která se dají využít k rekreaci u vody, pěší turistice, cykloturistice, horolezectví i běžeckému lyžování.

Procentuální zastoupení jednotlivých kategorií HUZ v CHKO Žďárské vrchy v roce 2012 je prezentováno grafem na obrázku 3. Nejvyšší podíl zaujímají penziony a HUZ jinde neuvedená. S velkým odstupem následují hotely*** a turistické ubytovny. Dále pak kempy a chatové osady a na posledních příčkách nalezneme hotely****, hotely** a hotely*. Můžeme si tak udělat určitou základní představu o stupni úrovně poskytovaných ubytovacích služeb v regionu.

Obr. 3: Procentuální zastoupení kategorií HUZ v CHKO Žďárské vrchy
Zdroj: (ČSÚ, 2014b)

Pro porovnání počtu HUZ v zájmovém území s okresy, na kterých se rozkládá, slouží tabulka 5. Můžeme pozorovat, že CHKO vykazuje vyšší hodnoty než všechny zkoumané územní jednotky, kromě okresu Žďár nad Sázavou (na kterém se nachází jeho podstatná část) Pokud tedy budeme považovat počet HUZ za jeden z ukazatelů rozvoje cestovního ruchu v regionu, můžeme tedy konstatovat, že studované území Žďárských vrchů, které je svou rozlohou většinou výrazně menší než rozlohy uvedených okresů, nabízí v tomto směru na relativně malém území vysokou koncentraci této složky základní infrastruktury cestovního ruchu.

Tab. 5: Počet HUZ ve vybraných územních jednotkách v roce 2012

Územní jednotka	Počet HUZ	Rozloha (km ²)	Hustota (počet HUZ/km ²)
Okres Žďár nad Sázavou	115	1 579	0,07
Okres Havlíčkův Brod	66	1265	0,05
Okres Chrudim	88	993	0,09
Okres Svitavy	67	1379	0,05
CHKO Žďárské vrchy	108	709,4	0,15

Zdroj: (ČSÚ 2014c; ČSÚ, 2012)

Následující tabulka 6 a z ní vycházející graf (obr. 4) poukazují na desetiletý vývoj počtu HUZ ve zkoumaném prostoru za období 2003–2012. Během tohoto období

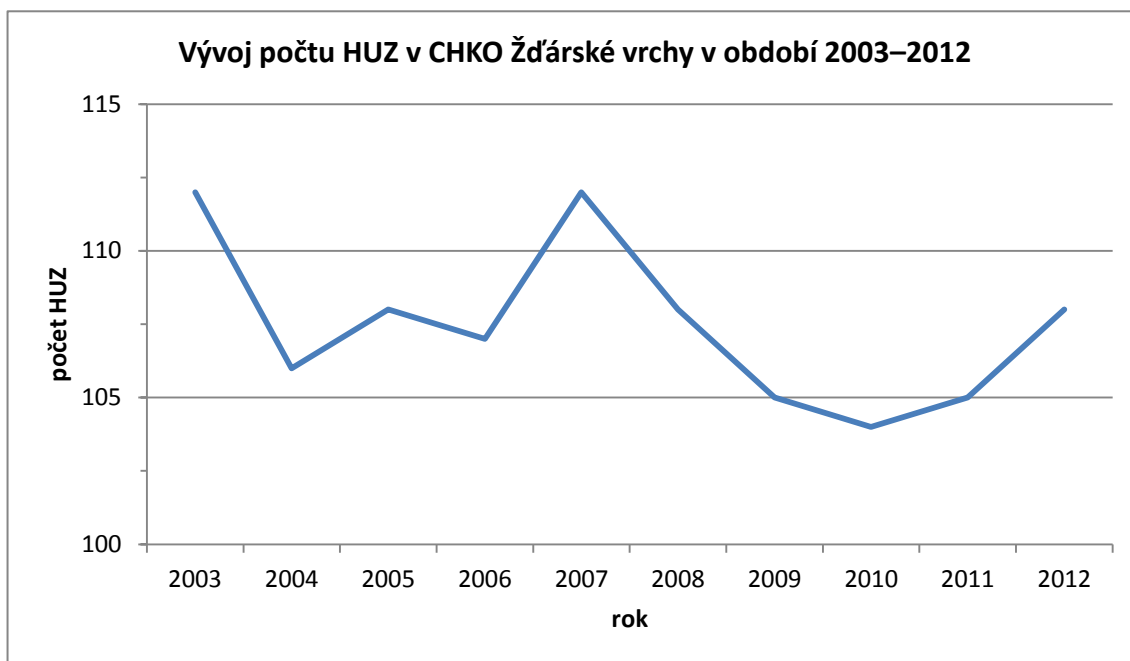
nedocházelo k žádným drastickým výkyvům a lze prohlásit, že počet HUZ je v posledních letech relativně stabilní. Toto tvrzení podporuje také skutečnost, že území CHKO Žďárské vrchy je z pohledu cestovního ruchu dlouhodobě vyhledávanou destinací. Z křivky grafu jsou patrné také obecné trendy jako ekonomická krize v období 2008–2010. Naopak roky 2003 a 2007 zaznamenaly rekordní počet HUZ v regionu.

Tab. 6: Počet HUZ v CHKO Žďárské vrchy v období 2003–2012

Obec	Počet HUZ									
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Borová	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Borovnice	1	1	1	1	1	1	1	0	0	1
Březiny	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Cikháj	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Daňkovice	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1
Fryšava pod Žákovou horou	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3
Hamry	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0
Hamry nad Sázavou	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Havlíčková Borová	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Herálec	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0
Hlinsko	2	2	2	2	3	2	4	3	3	4
Chlumětín	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0
Jimramov	3	2	2	2	2	2	2	2	1	1
Kameničky	0	0	0	0	1	1	1	1	0	1
Karlovo	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Krásné	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0
Krucemburk	2	2	2	2	2	3	2	2	1	2
Křižánky	2	1	1	2	2	2	2	2	2	2
Kuklík	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2
Lísek	3	1	2	1	1	2	1	1	1	1
Líšná	1	1	1	0	0	0	0	0	0	1
Nové Město na Moravě	15	15	17	14	15	15	13	15	14	14
Nový Jimramov	2	1	1	0	0	0	0	0	0	0
Polnička	2	2	2	3	3	3	3	3	2	3
Pustá Rybná	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Račín	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Radostín	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Sázava	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0
Sklené	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Sněžné	12	10	10	10	11	10	10	10	10	8
Světnov	1	1	0	0	1	1	1	0	0	0
Svratka	4	4	3	4	3	2	3	3	3	3
Svratouch	3	2	3	3	3	3	2	2	2	2
Škrdlovice	5	5	4	4	5	5	5	5	5	5
Telecí	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Trhová Kamenice	1	1	1	1	2	2	1	1	2	3
Tři Studně	12	12	12	12	12	12	13	13	13	13
Věcov	0	0	0	0	1	1	1	2	2	2
Vítanov	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1
Vlachovice	4	3	4	4	3	3	4	2	3	3

Vojnův Městec	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0
Vysočina	0	0	0	0	0	0	1	1	1	2
Zubří	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2
Žďár nad Sázavou	10	12	12	12	12	11	11	11	12	12
Ždírec nad Doubravou	1	2	1	2	1	1	1	1	5	3
Celkem	112	106	108	107	112	108	105	104	105	108

Zdroj: (ČSÚ, 2014a)

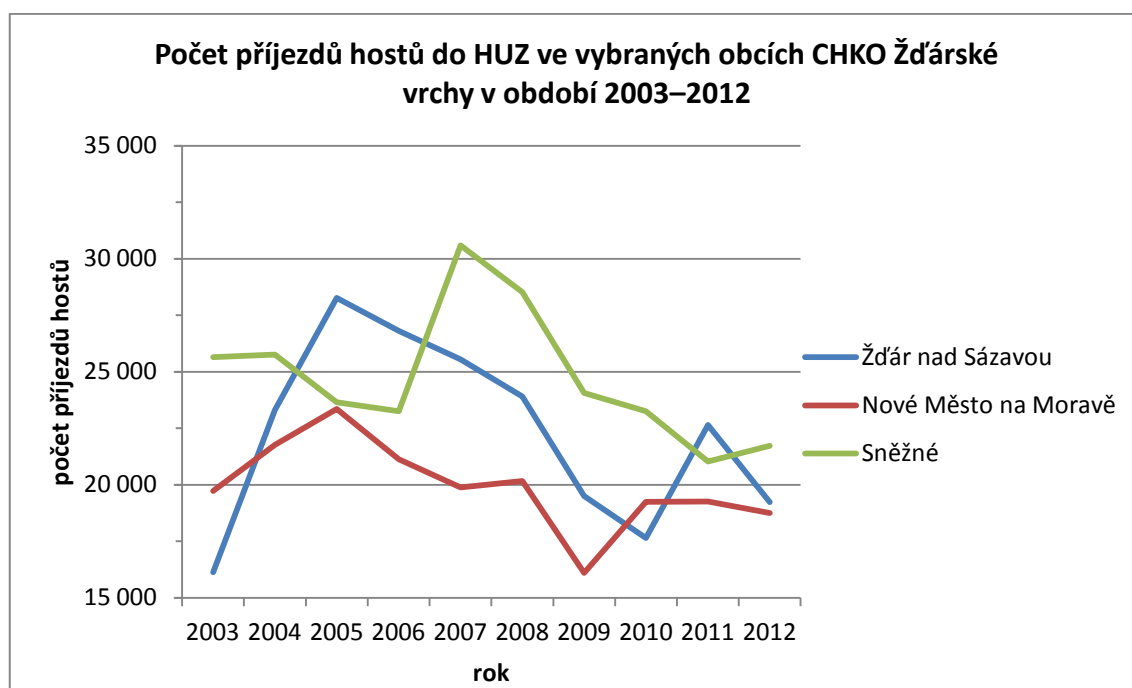
Obr. 4: Vývoj počtu HUZ v CHKO Žďárské vrchy v období 2003–2012

Zdroj: (ČSÚ, 2014a)

Během této analýzy se nepodařilo shromáždit komplexní návštěvnost za celé zkoumané území. Jelikož bylo nutné získávat potřebné informace z ČSÚ opět na úrovni obcí, z důvodu ochrany důvěrných údajů byla zveřejněna pouze data za obce s větším počtem HUZ. Právě z tohoto důvodu následující grafy prezentují pouze vybraná turistická střediska ve Žďárských vrších.

Na obrázku 5 lze pozorovat vývoj počtu příjezdů hostů do HUZ v období 2003–2012. Maximálního počtu příjezdu hostů dosáhla obec Sněžné v roce 2007, naopak minimálního Nové město na Moravě v roce 2009. Ovšem pokud u vývoje počtu HUZ můžeme tvrdit, že v letech 2003–2012 neprošel zásadními změnami, u návštěvnosti ve vybraných centrech turistického ruchu zájmového území je tomu právě naopak. Při pohledu na křivky prezentující tři vybrané lokality můžeme pozorovat značné výkyvy v jejich vývoji. Nejvýraznější nárůst zaznamenalo město Žďár nad Sázavou v letech

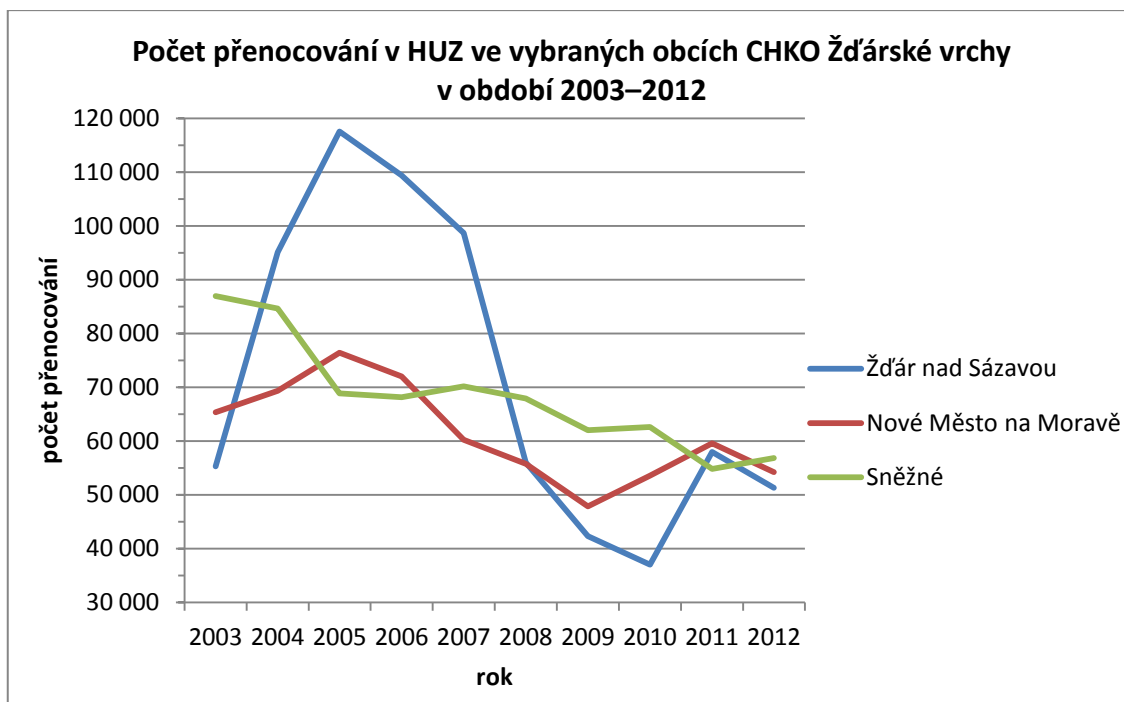
2004 a 2005 (kdy se počet HUZ ve městě zvýšil z 10 na 12), následoval pokles, který kulminoval v letech 2009 a 2010. V případě Nového Města na Moravě křivka neprochází tak výraznými změnami ve svém vývoji. Patrný je zde velký nárůst v období 2003–2005. Následující roky poklesu zmírnil až rok 2010. Poměrně vyrovnaná křivka prezentuje obec Sněžné. Výraznější změnu v podobě nárůstu počtu příjezdu hostů můžeme pozorovat v roce 2007, od té doby opět hodnota postupně klesá až do roku 2012, kdy je zaznamenán mírný vzestup.

Obr. 5: Vývoj počtu příjezdů hostů do HUZ v období 2003–2012

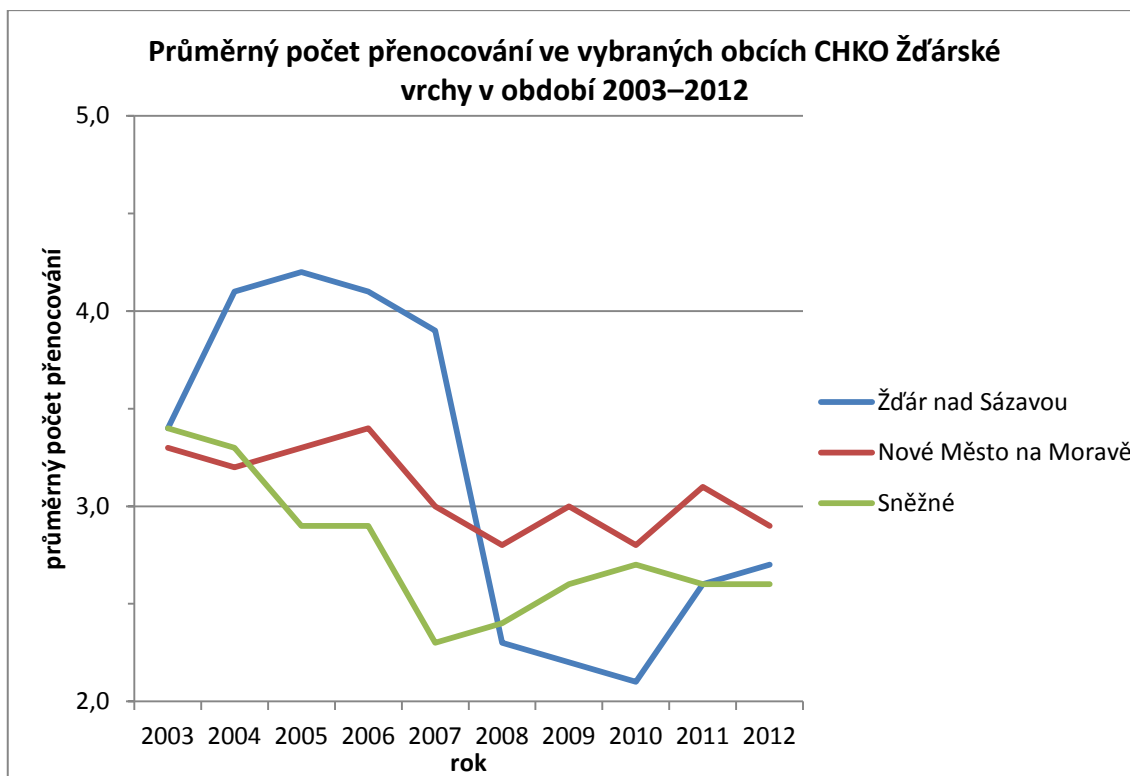
Zdroj: (ČSÚ, 2014d)

Další charakteristika zabývající se návštěvností HUZ je počet přenocování. Při pohledu na obrázek 6 můžeme vidět, že křivky za obce Nové Město na Moravě a Sněžné nepodléhají ve zkoumaném období tak výrazným změnám jako v případě Žďáru nad Sázavou, kde je znatelný nárůst v letech 2004 a 2005 a následně znatelný pokles zaznamenaný v letech 2007–2010. Samozřejmě, že tato charakteristika také úzce souvisí s předchozím grafem, který demonstroval počet příjezdů hostů.

Obr. 6: Počet přenocování v HUZ v období 2003–2012
Zdroj: (ČSÚ, 2014d)

Při rozboru návštěvnosti HUZ je vhodné také zmínit průměrný počet přenocování a jeho vývoj v čase. Průměrný počet přenocování je pak definován jako podíl mezi počtem přenocování a počtem turistů, respektive počtem příjezdů hostů. Graf (obr. 7) poukazuje na podobnou strukturu jako u grafu předchozího. Za nejvíce nestabilní můžeme opět označit křivku prezentující Žďár nad Sázavou, kde je zaznamenán velký pokles v roce 2008. Obecným trendem se dále jeví postupná stagnace a snižování průměrné doby přenocování v HUZ. Určitou část vlivu na tento jev můžeme připisovat rostoucímu zájmu o ubytování v soukromí či v objektech individuální rekreace, změně životního stylu spojeného s vývojem společnosti do určité míry hektickým směrem a novými nároky na trávení volného času nebo ne vždy odpovídající kvalitě služeb HUZ.

Obr. 7: Průměrný počet přenocování v HUZ v období 2003–2012
Zdroj: (ČSÚ, 2014d)

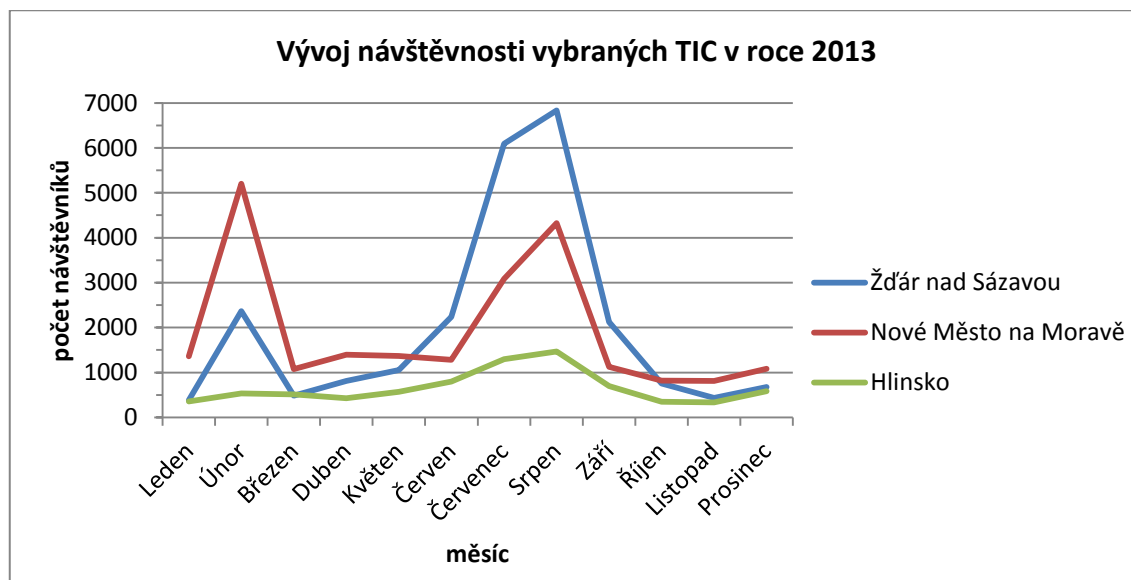
8.2.2 Turistická informační centra (TIC)

Informace o možnostech trávení volného času a kompletní turistické nabídce daného regionu tvoří faktor, který ve velké míře ovlivňuje návštěvnost. Pro rozvoj turismu je tedy mimo jiné také nutné odpovídajícím způsobem turistické atraktivitu prezentovat a propagovat. Základním zdrojem turistických informací v území jsou TIC. Jejich úkolem je poskytovat komplexní bezplatný informační servis a případně nabízet služby z oblastí souvisejících s cestovním ruchem. TIC by měla dále nabízet prodej informačních materiálů, publikací, map či upomínkových předmětů. Česká republika disponuje relativně hustou sítí turistických informačních center. Jejich počet se stále vyvíjí, nicméně je nutné zmínit, že zde existuje vysoká rozdílnost v jejich kvalitě, respektive kvalitě nabízených služeb. Především u TIC lokálního významu lze pozorovat největší nedostatky v podobě nevyhovující materiálně-technické základny, neodborného personálu a neprovázanosti celé sítě informační základny v daném území. (Kunc J., 2005) Snahy o zvýšení kvality a o jasné definování poskytovaných služeb vedly ke vzniku Jednotné klasifikace turistických informačních center České republiky. Na jejím vzniku v roce 2013 se podílely: Asociace turistických informačních center ČR,

Česká centrála cestovního ruchu CzechTourism a Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR). Tato klasifikace vytvořila vlastní certifikaci a vymezuje TIC dle tří kategorií působnosti, celorepubliková (A), regionální (B) a místní (C). (A.T.I.C. ČR, 2012).

Turistická informační centra regionální působnosti (certifikovaná jako kategorie B) musí splňovat řadu podmínek, týkajících se minimální povinné nabídky služeb, otevírací doby, jazykové vybavenosti, úrovně vzdělání personálu atd. TIC této kategorie se na území CHKO Žďárské vrchy v současné době vyskytují v Hlinsku, Krucemburku, Novém Městě na Moravě, Ždírci nad Doubravou a Žďáru nad Sázavou. Dále můžeme zmínit několik informačních center, která nejsou certifikována podle Jednotné klasifikace turistických informačních center České republiky. Jedná se o menší zařízení lokálního významu, která nalezneme například v obcích Svratka, Sněžné a Velká Losenice.

Graf (obr. 8) odráží vývoj návštěvnosti regionálních TIC v Hlinsku, Novém Městě na Moravě a Žďáru nad Sázavou v roce 2013. Při pohledu na rozložení návštěvnosti v jednotlivých měsících je jasně viditelný nápor turistického ruchu v letní sezóně. V případě Žďáru nad Sázavou a Nového Města na Moravě je zjevný únorový nárůst způsobený konáním mistrovství světa v biatlonu.

Obr. 8: Vývoj návštěvnosti vybraných TIC v roce 2013
Zdroj: (uvedená TIC)

Celková návštěvnost za rok 2013 (tab. 7) dokazuje, jak velké jsou rozdíly mezi jednotlivými centry (údaje za informační centrum v Krucemburku se nepodařilo

shromáždit). Ovšem je nutné zmínit, že především mimo hlavní sezónu využívají služeb informačních center z velké části i místní občané. Nicméně stále se jedná o jeden z ukazatelů, který udává atraktivitu oblasti z pohledu cestovního ruchu.

Tab. 7: *Návštěvnost vybraných TIC v roce 2013*

Návštěvnost vybraných TIC v roce 2013	
TIC	Počet návštěvníků
Hlinsko	7 931
Nové Město na Moravě	22 934
Ždírec nad Doubravou	3 162
Žďár nad Sázavou	24 238

Zdroj: (uvedená TIC)

9 NEJVÝZNAMNĚJŠÍ AKTIVITY TURISTICKÉHO RUCHU V ZÁJMOVÉM ÚZEMÍ

9.1 Pěší turistika

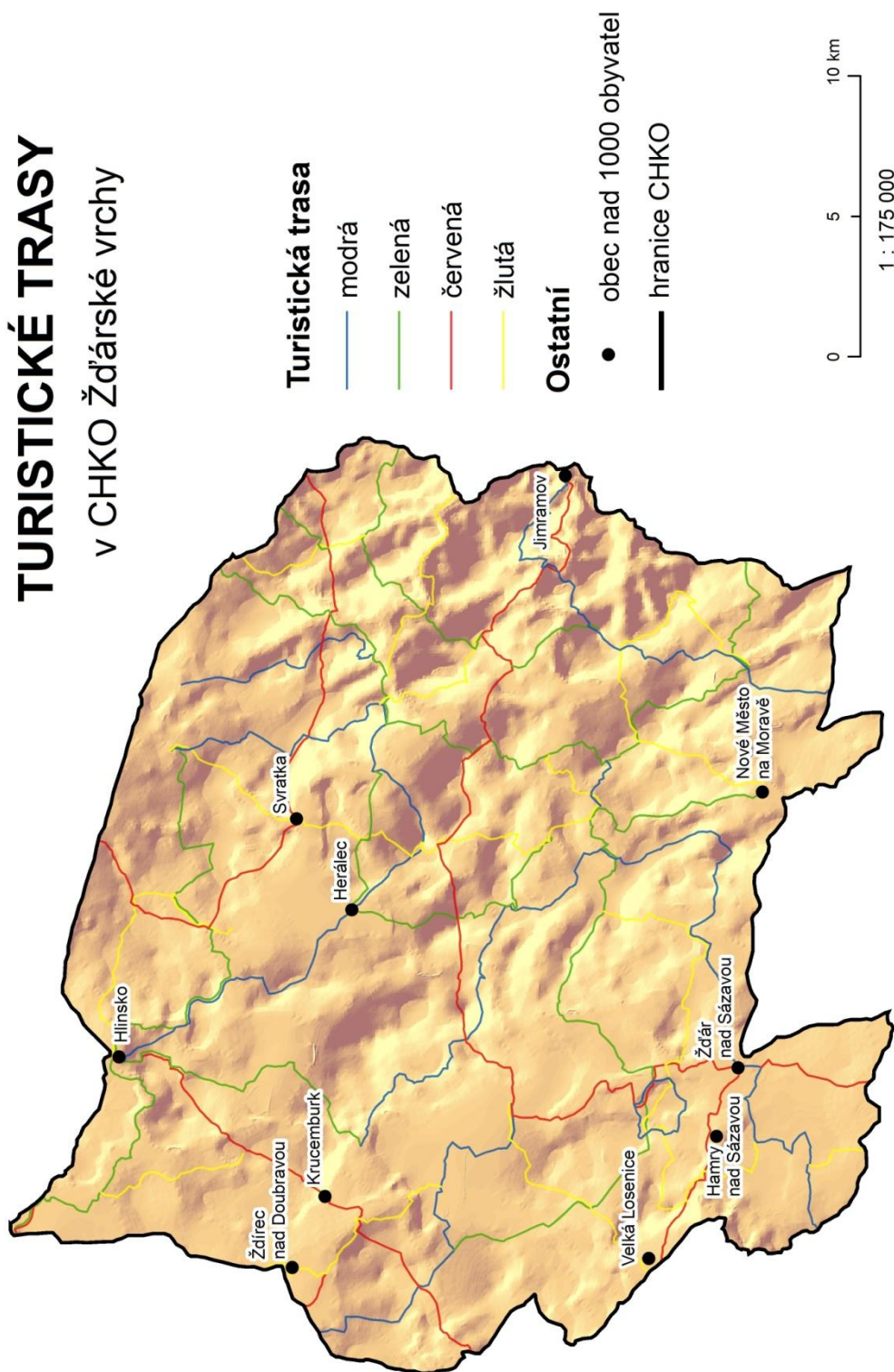
Tato forma cestovního ruchu má v rámci CHKO Žďárské vrchy poměrně dobré předpoklady podmiňující její rozvoj. Velký počet přírodních i kulturních atraktivit, společně s hustou a dobře značenou sítí turistických tras, tvoří základ rozvoje tohoto odvětví cestovního ruchu v regionu. Značené trasy můžeme označit jako důležitý nástroj přispívající k podoře návštěvnosti. Spravovaná síť tras Klubu českých turistů (KČT) zpřístupňuje po celé republice významné a atraktivní lokality již od roku 1889. Zájmový region je navíc doplněn i mnoha naučnými stezkami, které se nacházejí v místech přírodních i socioekonomických zajímavostí a jejich hlavním cílem je zvýšení atraktivity a poskytování informací (Vystoupil J. a kol., 2006).

Turistika je ve Žďárských vrších tradiční a na rozdíl od mnoha oblastí v pohraničí, které byly pro turisty v poválečných letech uzavřeny, se mohla volně rozvíjet. (AOPK ČR, 2014g). V zájmu ochrany přírody správa CHKO úzce spolupracuje s KČT, zejména při změnách a vymezení turistických tras. Tímto způsobem dohází k zpřístupnění cenných přírodních lokalit na straně jedné a zároveň jejich co možná nejlepší ochraně na straně druhé. (AOPK ČR, 2014b). Z mapy (obr. 9) je zjevné, že turistické trasy v CHKO Žďárské vrchy jsou rozmístěny rovnoměrně, respektive se zde nenachází žádná větší oblast, jež by nebyla pokryta turistickými trasami. Jejich celková délka činí více než 490 km a při již zmíněné rozloze CHKO 709,4 km² tak hustota turistických tras dosahuje hodnoty 0,7 km/km².

Ačkoliv jsou trasy ve studovaném prostoru rozmístěny rovnoměrně, jejich atraktivita už nikoliv. Přestože právě hodnocení atraktivity je do jisté míry záležitostí subjektivní, musíme zde však uvést, že některé trasy, na nichž se nachází známější či žádanější objekty, vykazují vyšší stupeň návštěvnosti. A zejména návštěvnost je jeden z hlavních ukazatelů, který vypovídá o reálné atraktivitě území z hlediska cestovního ruchu. Ovšem turistické trasy musíme chápat jako síť, která propojuje turistické cíle v celém studovaném prostoru. A právě jejich rovnoměrné rozmístění a velký počet turistických rozcestníků umožňují účastníkům turistického ruchu vytvořit si do jisté míry vlastní trasu dle svého uvážení.

TURISTICKÉ TRASY

v CHKO Žďárské vrchy

Obr. 9: Turistické trasy v CHKO Žďárské vrchy

Zdroj: (Mapy.cz, 2014; vlastní úpravy)

9.1.1 Vybrané turistické trasy

Jedna z nejnavštěvovanějších tras vede po modré z Čachnova přes Křižánky, Herálec a Hlinsko až za hranice vymezeného území. Na této trase můžeme vidět několik skalních úvarů: PP Zkamenělý zámek, PP Milovské perníčky, PR Čtyři palice a PP Devět skal, přičemž zejména poslední dva jmenované útvary poskytují nádherné výhledy do okolní krajiny. Z dostupných údajů vrcholové knihy, která je umístěna na vyhlídce Devíti skal je možné určit hrubý odhad návštěvnosti tohoto nejvyššího vrcholu Žďárských vrchů. V loňském roce bylo v srpnu uvedeno přibližně 1 100 zápisů, v září 900, v říjnu 450 a v listopadu 150 zápisů. Na popisované trase se dále nachází i lovecký zámek Karlštejn, který je situován nedaleko Svratky.

Další velmi významná trasa vede na území CHKO z Velké Losenice po červené přes Žďár nad Sázavou, Polničku, Škrdlovice, Sněžné, Daňkovice a Jimramov a dále za hranice zájmového území. Na této trase se opět nachází velké množství skalních útvarů: PP Rozštípená skála, PP Tisůvka, PP Lisovská skála, PP Malínská skála, PP Drátník a PP Štarkov. Z dalších turistických cílů může trasa nabídnout rybník Velké Dářko, který má v rámci CHKO významné postavení v letní rekreaci a vodní turistice. V blízkosti Cikháje se nachází NPR Žákova hora, jedná se o prales ve vrcholových partiích Žďárských vrchů, který z ochrannářského hlediska dosahuje velkého významu. Město Žďár nad Sázavou může nabídnout mnoho kulturně-historických památek.

Jihozápadně od Nového Ranska vstupuje na území CHKO modrá turistická trasa vedoucí přes Radostín k Velkému Dárku. Největší zajímavostí jsou zde bezesporu NPR Ransko, PR Ranská jezírka a Dářská rašeliniště. Právě v NPR Ransko se vyskytuje Les bledulí zmíněný v kapitole 6.1.4, na který se v roce 2014 přišlo podle přibližných odhadů podívat až 12 700 turistů (údaj z TIC Ždírec nad Doubravou). Z důvodu výskytu atraktivit této povahy má tato trasa silný sezónní charakter.

Jihovýchodně od PR Ranská jezírka začíná zelená trasa vedoucí přes Stržanov, Světnov, Sklené a Tři Studně do Nového Města na Moravě. Po cestě se prochází okolo vodních nádrží Pilská a Strž. Na trase se setkáme také s vyhledávanými vodami letní rekreace, jedná se o rybníky Sykovec a Medlov či přírodní koupaliště v Novém Městě na Moravě. I v tomto případě se tato trasa setkává s výraznějším letním sezónním

charakterem, avšak tento jev je tlumen blízkým výskytem upravovaných lyžařských stop.

Na severovýchodním okraji vymezeného regionu v obci Borová začíná zelená trasa, která dále pokračuje přes obce Pustá Rybná, Březiny, Kadov, Studnice a Lísek dále za hranice zkoumaného prostoru. Cesta se ubírá malebnou krajinou k vyhledávanému Milovskému rybníku, dále pak k PP Pasecká skála. Trasa je dále vedena okolo Pohledecké skály a Zuberského rybníka až do Lísku.

9.2 Cykloturistika

Cykloturistika je v současnosti jedna z nejvíce se rozvíjejících forem cestovního ruchu nejen v zájmovém území této práce. Jedná se o fenomén, kterému je v poslední době věnováno hodně pozornosti, zejména díky jeho atraktivitě a rozvojovému potenciálu.

Cykloturistika se v České republice však potýká s množstvím problémů. Systém tras lze označit za nedobudovaný, hustota je v rámci území státu velmi nevyvážená a také metodika značení tras KČT není ve všech případech dodržována. Významným problémem je také velké množství závad na trasách, které ohrožují bezpečnost provozu, zejména pak na úsecích, které jsou vedeny po silnicích I. i II. třídy nebo po rozbitých místních a účelových komunikacích. Cyklistické trasy a jejich vlastnosti se tak stávají velmi důležitým nástrojem rozvoje této formy cestovního ruchu. V současné době rozlišujeme několik typů tras:

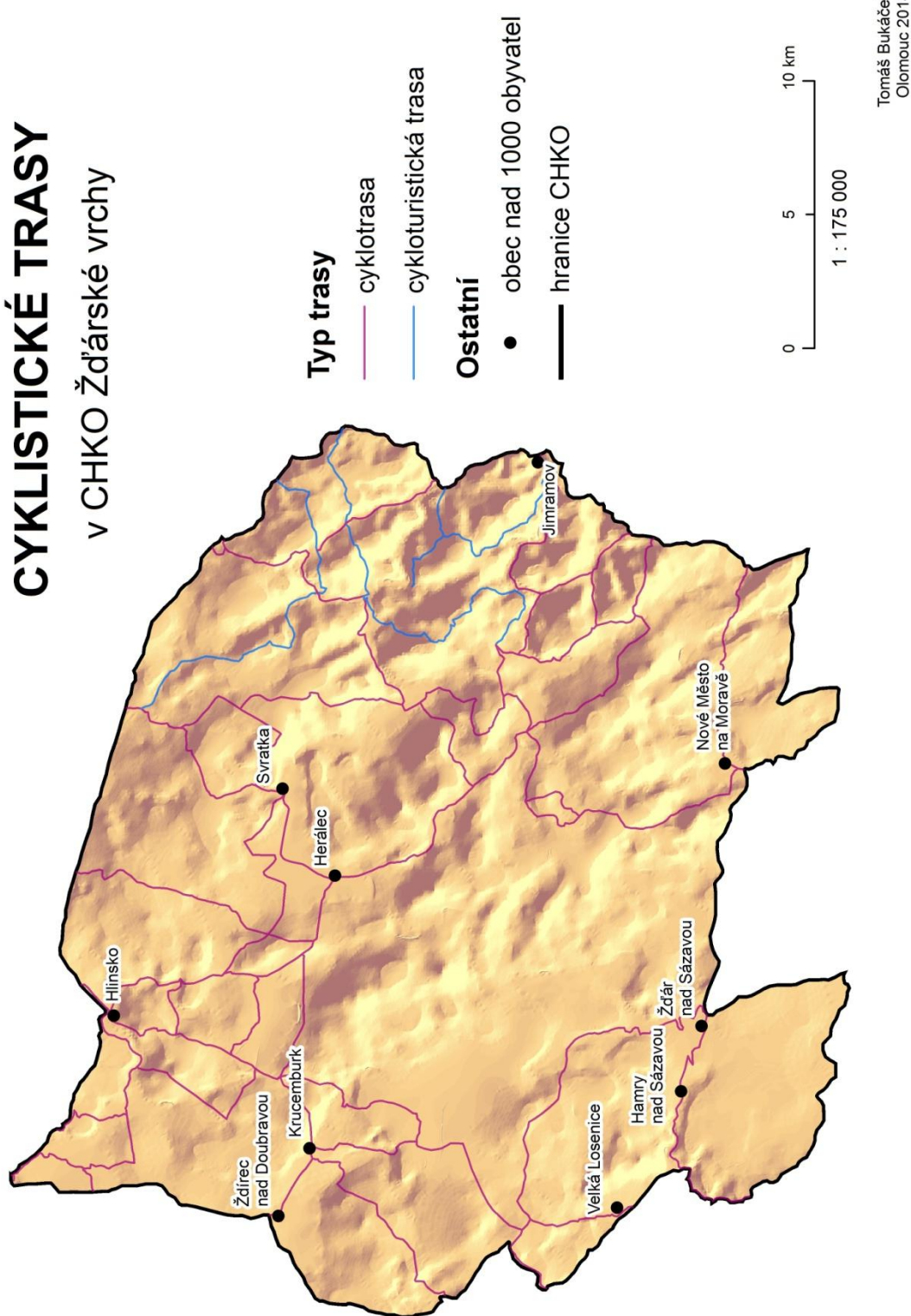
- Cyklotrasy – mohou vést po silnicích i místních a účelových komunikacích. Tento typ tras je určený pro cyklisty, ale také pro další účastníky silničního provozu. Pro jejich značení se využívají dopravní značky, které jsou definované vyhláškou MDS ČR č. 30/2001 Sb.
- Cyklostezky – hlavní odlišností od cyklotras je, že cyklostezky jsou určeny výhradně pro cyklisty a nalezneme je především ve městech. Jejich podíl na všech cyklistických trasách je však zanedbatelný.

- Cykloturistické trasy – jsou vedeny převážně po účelových komunikacích, polních, lesních a zpevněných cestách. Značí se i v chráněných krajinných oblastech a národních parcích. Značení tohoto typu tras je podobné jako u pěších tras, ale využívají se zde žluté upozorňující pruhy (Vystoupil J. a kol., 2006).

Obrázek 10 prezentuje mapu cyklistických tras v CHKO. Jak můžeme vidět, prostorové rozmístění těchto tras se od pěších turistických liší. Nejvýraznější disparitou je území nepokryté značenými trasami vymezené pomyslným čtyřúhelníkem, jehož vrcholy představují obce Krucemburk, Herálec, Žďár nad Sázavou a Nové Město na Moravě. Cyklistické trasy v CHKO dosahují celkové délky více než 330 km a jejich hustota odpovídá $0,47 \text{ km/km}^2$. Vzhledem k charakteru kartografického vyjádření a velmi malé délce cyklostezek, které jsou vázány pouze k městům na okrajích vymezeného území, nejsou tyto stezky zaneseny do mapy ani do výpočtů délek a hustoty. Pouze v případě, kdy daný úsek cyklostezky spojuje cyklotrasy, je započítán mezi ně.

Trendem, zejména posledních let, je rozvoj cykloturistiky na úkor tradiční pěší turistiky. Z pohledu ochrany přírody je tato velmi rychle vyvíjející se aktivita bezproblémová, pouze pokud je realizována na silnicích a veřejně přístupných komunikacích. Cykloturistika realizovaná v lesích nebo na nezpevněných cestách je riziková z pohledu plašení zvěře, poškozování vegetace a narušování půdního krytu s následnou erozí. I v tomto případě dochází při značení nebo úpravě tras ke spolupráci mezi správou CHKO a KČT. Trasy jsou pokud možno vedeny tak aby nepoškozovaly životní prostředí a zároveň si uchovaly určitou míru atraktivity (AOPK ČR, 2014g).

CYKLISTICKÉ TRASY v CHKO Žďárské vrchy

Tomáš Bukáček
Olomouc 2014

Obr. 10: Cyklistické trasy v CHKO Žďárské vrchy
Zdroj: (Mapy.cz; vlastní úpravy)

9.3 Horolezectví

Jak již bylo uvedeno, krajina Žďárských vrchů nabízí mnoho přírodních atraktivit v podobě rulových skalních útvarů, které poskytují mimo jiné i vyžití v podobě horolezectví. Tento sport je provozován ve velmi cenných segmentech chráněné krajiny. Z toho důvodu správa CHKO ve spolupráci s Českým horolezeckým svazem (ČHS) vymezuje tři druhy režimů lezení na místních skálách (volné, omezené, zakázané). Většina omezení se provádí z důvodu ochrany vegetace a prevence proti rušení hnízdění ptactva. Na všech skalních útvarech v CHKO je také zakázané používání magnesia, jelikož při nadměrném používání znečišťuje skály a mění také jejich chemismus. (AOPK ČR, 2014g). Následující tabulka 9 rozděluje skály podle režimu lezení a doplňujících charakteristik. Prostorové rozložení je znázorněno na obrázku 11. Mezi horolezeckými sektory existují značné rozdíly v jejich využívání. Zdaleka nejnavštěvovanější jsou Drátník a Čtyři palice.

Tab. 9: Horolezecké sektory v CHKO Žďárské vrchy

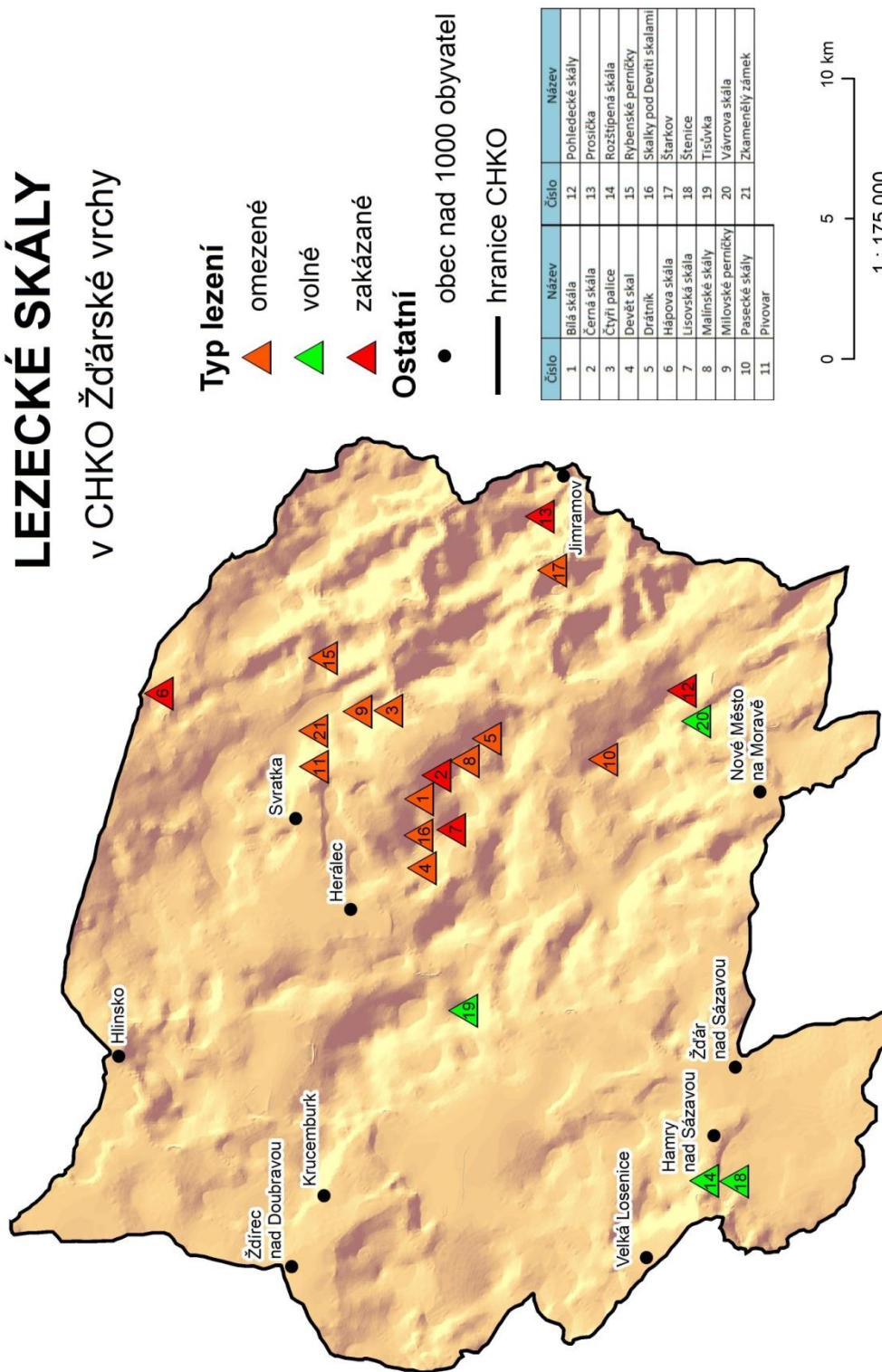
Sektor	Počet skal	Počet cest	Lezení	Výška (m)
Bílá skála	2	55	omezené	28
Černá skála	2	39	zakázané	15
Čtyři palice	8	119	omezené	30
Devět skal	10	109	omezené	19
Drátník	16	118	omezené	35
Hápova (Šlérkova) skála	3	53	zakázané	9
Lisovská skála	2	25	zakázané	12
Malínské skály	12	122	omezené	21
Milovské perníčky	6	33	omezené	28
Pasecké skály	12	104	omezené	18
Pivovar	1	21	omezené	18
Pohledecké skály	3	71	zakázané	18
Prosíčka	2	24	zakázané	17
Rozštípená skála	7	122	volné	15
Rybenské perníčky	2	51	omezené	25
Skalky pod Devíti skalami	9	55	omezené	-
Štarkov	18	103	omezené	20
Štenice	1	24	volné	20
Tisůvka	1	46	volné	15
Vávrova skála	1	29	volné	12
Zkamenělý zámek	6	43	omezené	16
Ostatní skalní útvary Žďárských vrchů	21	52	zakázané	-
Celkem	145	1418		

Zdroj: (ČHS, 2014)

Správa CHKO uvádí, že horolezectví chce zachovat v dosavadním rozsahu. Bude ovšem prováděn monitoring, zejména těch nejnavštěvovanějších lokalit, a v případě výskytu negativních vlivů bude horolezectví regulováno. (AOPK ČR, 2014b).

LEZECKÉ SKÁLY

v CHKO Žďárské vrchy

Obr. 11: Lezecké skály v CHKO Žďárské vrchy
 Zdroj: (Mapy.cz; vlastní úprava)

9.4 Zimní sporty a rekreace

Sjezdové a běžecké lyžování tvoří hlavní charakteristické aktivity zimní části turistické sezóny. Stejně tomu je právě také v našem zájmovém území.

Sjezdové lyžování

Oproti běžeckému klade vyšší nároky z pohledu lokalizačních faktorů. Pro fungující a dobře se rozvíjející areál sjezdového lyžování je zapotřebí vhodná kombinace mnoha faktorů. Jedná se především o existenci svahu, který musí splňovat jisté atributy (vhodná délka, příznivý sklon či orientace ke světovým stranám). Významnou roli zde také představují místní klimatické pochody (délka výskytu sněhové pokrývky a její mocnost, teplotní charakteristiky). Fungující areály samozřejmě vyžadují vysoké investice spojené se samotnou výstavbou, doplněním infrastruktury a vybavení. Navíc se areály sjezdového lyžování, zejména v chráněných oblastech, potýkají s komplikacemi v podobě konfliktů s orgány ochrany přírody, pro které představuje tato aktivita zásah do funkce přirozených ekosystémů (Vystoupil J. a kol., 2006).

Přímo na vymezeném území se nachází několik areálů sjezdového lyžování. Žádný z nich nemůže konkurovat velkým horským střediskům, avšak nenáročným lyžařům mohou některé z nich nabídnout dobré zázemí regionálního významu. Tabulka 10 nabízí výčet sjezdovek s některými doplňujícími charakteristikami. Mapa (obr. 12) znázorňuje prostorové rozložení sjezdovek. Nejlépe fungující a nejvíce navštěvované areály regionálního významu jsou v Novém Městě na Moravě, Hlinsku, Svatce a Novém Jimramově. Ostatní uvedené mají spíše lokální význam a jsou v provozu pouze za velmi příznivých sněhových podmínek a mnohdy pouze o víkendech.

Údaje o návštěvnosti se podařilo získat za areály v Novém Městě na Moravě, Hlinsku a Roženeckých pasekách. Dostupné zdroje (TIC Nové Město na Moravě) z roku 2011 udávají, že areál na Harusově kopci navštívilo okolo 50 000 lidí, přičemž údaj z roku 2013 uvádí 35 000. Návštěvnost je tak ve velké míře logicky ovlivněna charakterem sezóny. Během krátkého období může docházet k výrazným změnám. Ski klub Hlinsko poskytl dlouhodobější průměrný údaj, uvádí, že návštěvnost mírně roste a její průměrná hodnota se pohybuje okolo 10–12 000 lyžařů za sezónu. Pro porovnání je uvedena sezónní návštěvnost v Roženeckých pasekách, která činí

přibližně 150 lyžařů. Je tedy zřejmé, jak velké jsou rozdíly mezi jednotlivými sjezdovkami.

Tab. 10: Sjezdovky v CHKO Žďárské vrchy

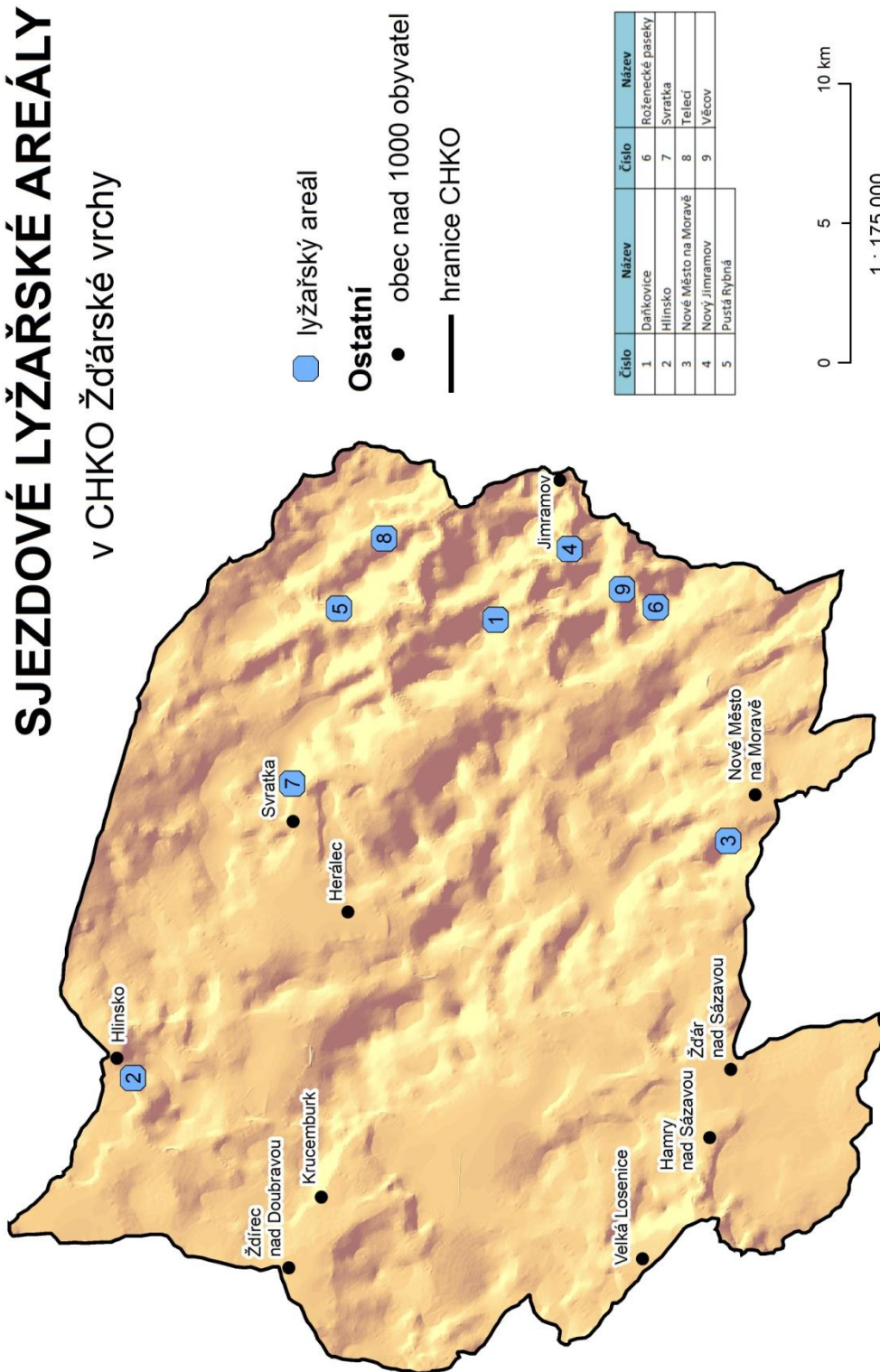
Areál	Vlek, lanovky	Umělé zasněžování	Osvětlení	Přepravní kapacita (počet osob/hodina)	Délka (m)	Převýšení (m)
Daňkovice	1	ne	*	*	300	*
Hlinsko	4	ano	ano	2 200	450	92
Nové Město na Moravě, Harusův kopec	3	ano	ano	1 400	550	110
Nový Jimramov	2	ano	ano	*	600	90
Pustá Rybná	1	ne	ne	*	280	80
Roženecké paseky	1	ne	ano	350	300	70
Svratka	2	ano	ano	400	400	82
Telecí	1	ne	ano	*	450	75
Věcov	1	*	ano	350	270	45

*Poznámka: * neznámý údaj*

Zdroj: (Ski snow park Harusův kopec, 2012; Ski areál Svratka, 2014; Ski klub Hlinsko, 2014; Ski areál Jimramov, 2014; Lyžařský vlek Roženecké paseky, 2010; Věcov, 2009; CZECOT, 2012; vlastní výzkum)

SJEZDOVÉ LYŽAŘSKÉ AREÁLY

v CHKO Žďárské vrchy

Obr. 12: Mapa sjezdových lyžařských areálů v CHKO Žďárské vrchy

Zdroj: (Mapy.cz; vlastní úpravy)

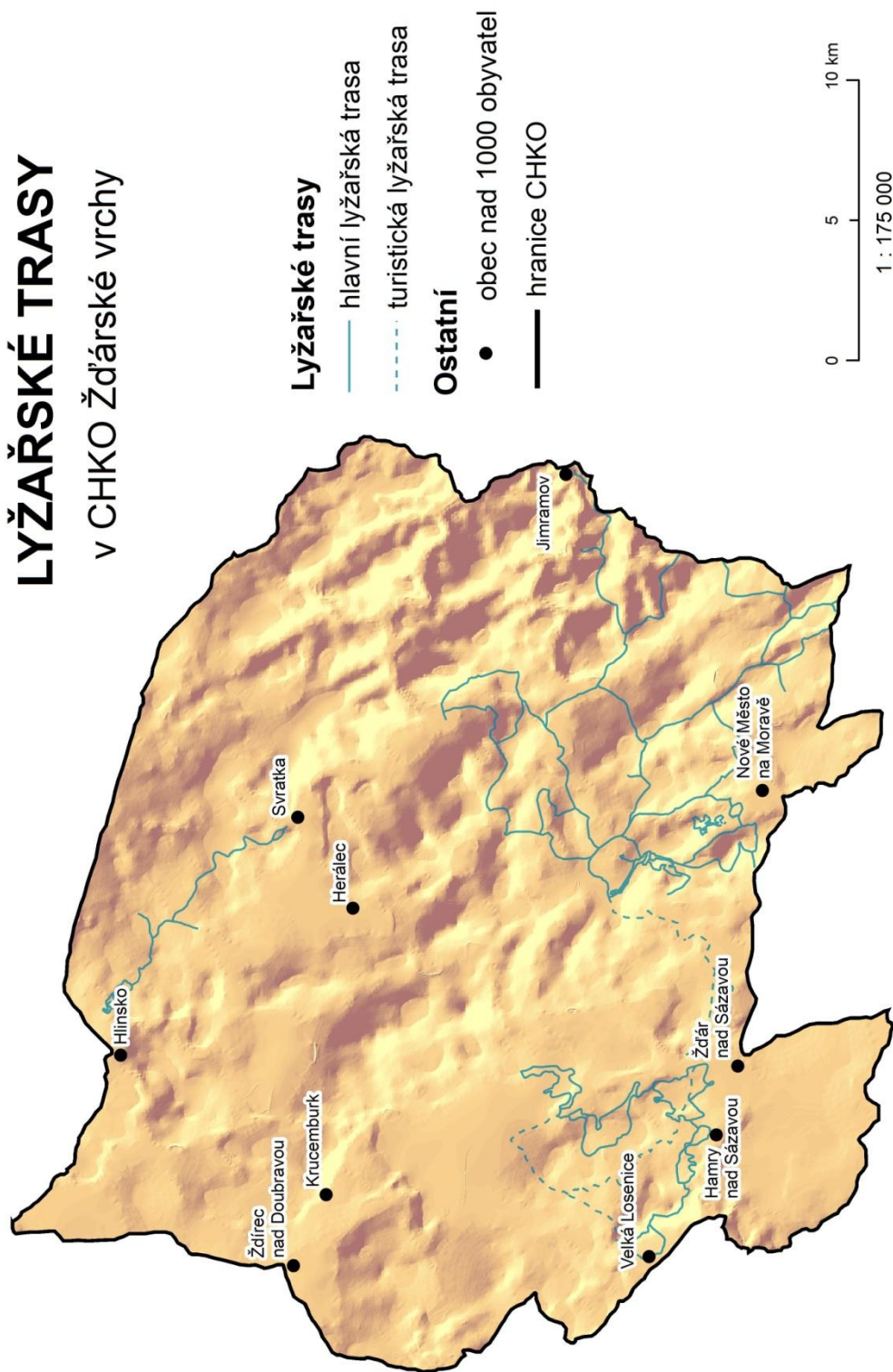
Běžecské lyžování

Jak bylo již zmíněno, běžecské lyžování je jednou z nejtypičtějšých turistických aktivit zimní sezóny a v CHKO Žďárské vrchy má dlouhou a bohatou tradici. Existuje zde ucelená síť upravovaných tras a v rámci ČR se jedná o jedno z nejrozvinutějších území v oblasti běžecského lyžování. Z pohledu lokalizačních faktorů musíme zmínit nutnost dostatečně dlouhého období se souvislou a dostatečně mocnou sněhovou pokrývkou. Ostatní faktory nehrají tak významnou roli, ovšem pro vytvoření atraktivní a hojně navštěvované oblasti z pohledu cestovního ruchu jsou velmi důležité. Mezi takové faktory můžeme zařadit strojové úpravy běžecských tras nebo poskytování kvalitních turistických služeb (značení tras, informační střediska, vhodně prostorově rozmístěná ubytovací a stravovací zařízení). Z pohledu ochrany krajiny je vhodné rozptýlit tuto aktivitu ve větším prostoru, dochází tak k menšímu lokálnímu environmentálnímu zatížení (Vystoupil J. a kol., 2006).

Mapa (obr. 13) znázorňuje udržované lyžařské trasy v CHKO Žďárské vrchy a jejich rozmístění v prostoru. Celková délka těchto tras činí více než 200 km a převážnou většinu z nich tvoří trasy hlavní (strojově upravované). Turistickým trasám (strojově neupravované) z uvedené délky náleží pouze přibližně 30 km. V mnoha oblastech jsou však vedeny další individuální trasy, které jsou tvořeny místními lyžařskými oddíly nebo samotnými turisty. Hustota lyžařských tras a dlouhá tradice předurčují Novoměstsko k dominantnímu postavení v rámci lyžování na území CHKO Žďárské vrchy.

LYŽAŘSKÉ TRASY

v CHKO Žďárské vrchy

*Obr. 13: Mapa lyžařských tras v CHKO Žďárské vrchy
Zdroj: (Mapy.cz; vlastní úpravy)*

10 SWOT ANALÝZA

Pro hodnocení rozvoje turistiky ve vymezeném území byla zvolena tato hojně užívaná komplexní metoda. Vnitřní faktory (silné a slabé stránky) i vnější faktory (příležitosti a hrozby) jsou uvedeny na základě poznatků získaných při tvorbě této práce.

Silné stránky

- dopravní poloha CHKO
- velké množství přírodních atraktivit, vysoká estetická hodnota krajiny
- příznivé klimatické podmínky pro celoroční využití území
- vysoký podíl lesů a vodních ploch
- výskyt významných kulturně-historických atraktivit
- regulace výstavby nevhodných objektů
- hustá síť turistických, cyklistických a lyžařských tras
- sportovní akce mezinárodního významu
- zázemí vhodné pro rozvoj široké škály turistických aktivit

Slabé stránky

- neodpovídající kvalita komunikací, především silnic II. a III. třídy
- neodborný personál zejména v menších informačních centrech
- chybějící komplexní péče o návštěvníky v mnohých ubytovacích zařízeních

Příležitosti

- větší integrace TIC v zájmu rozvoje celého území
- modernizace a zvýšení kvality sportovně-rekreačních zařízení
- vytvoření originálních programů s cílem zvýšit délku pobytu návštěvníků
- podpora vzdělávání návštěvníků v oblasti životního prostředí a ekologie
- podpora nových i šetrných forem cestovního ruchu (hipoturistika, agroturistika atd.)

Hrozby

- postupná stagnace a pokles délky pobytu návštěvníků
- pokles zájmu o tradiční pěší turistiku
- vyliďňování malých obcí

- příliš velké zatížení cenných segmentů krajiny v případě intenzivního rozvoje cestovního ruchu
- konflikty mezi orgány ochrany přírody a zájemci o výstavbu nových rekreačních objektů nebo nevhodnou rekonstrukci rekreačních objektů

11 ZÁVĚR

Na základě analýzy současného stavu rozvoje turistiky v CHKO Žďárské vrchy můžeme konstatovat, že v případě dalšího rozvoje má dané území otevřené možnosti. Jedná se o krajinu s velmi zajímavým přírodním potenciálem, který je vhodně doplňován kulturně-historickými atraktivitami. Příkladem takové symbiózy může být například Soubor lidových staveb Vysočina, který se nachází na zelené turistické trase vedoucí v severozápadní části území. Ovšem ze SWOT analýzy jasně vyplývá, že další rozvojové šance jsou limitované mnohými nedostatky, zejména kvalitativního charakteru. Při snaze odstraňovat slabé stránky a zároveň efektivně využívat příležitosti rozvoje bude nutná spolupráce mnoha aktérů jak z veřejného, podnikatelského tak i občanského sektoru. Zároveň by měly být stále dodržovány zásady trvale udržitelného rozvoje cestovního ruchu, v případě CHKO především.

Z výzkumu vybraných turistických aktivit lze vyvodit několik stručných závěrů. V oblasti pěší turistiky a cykloturistiky lze velmi pozitivně hodnotit zejména hustotu a prostorové rozmístění tras, které v mnoha případech propojují velmi atraktivní lokality. Dá se také předpokládat pokračování současného trendu, kdy cykloturistika roste na úkor tradiční pěší turistiky. Naopak v oblasti horolezectví, které je provozováno ve zvláště cenných segmentech krajiny, nelze z důvodu ochrany přírody očekávat žádný výraznější růst. Silné postavení studovaného území v rámci zimních sportů mohou ještě více zvýraznit další velké sportovní akce pořádané v Novém Městě na Moravě.

12 SUMMARY

This bachelor thesis focuses on tourism development in the Zdarske vrchy Landscape Protected Area. In introductory chapters is briefly described geography of tourism. In the next part are analyzed localizations (natural, cultural and historical), selective, implementation factors and conditions of tourism development. Special attention is also devoted to accommodation facilities and tourist information centers. This thesis also focuses on particular tourist activities – hiking, biking, mountaineering, skiing and cross-country. The work also includes the evaluation of the current situation of tourism development on the basic of SWOT analysis. In this thesis are also maps, tables and graphs which complement the topic. The results of the work show that the Zdarske vrchy Protected Landscape Area has a good potential for tourism development but there are many qualitative shortcomings especially in communication conditions and services.

13 LITERATURA A ZDROJE

Literatura

BÍNA, Jan a Jaromír DEMEK. *Z nížin do hor: geomorfologické jednotky České republiky*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2012, 343 p. ISBN 978-802-0020-260.

DROBNÁ, Daniela a Eva MORÁVKOVÁ. *Cestovní ruch: pro střední školy a pro veřejnost*. 1. vyd. Praha: Fortuna, 2004, 205 s. ISBN 80-716-8901-7.

FIALOVÁ, Dana. *Cena za cestovní ruch: přínosy versus ztráty*. Vyd. 1. Praha: P3K, 2012, 58 s. ISBN 978-808-7186-817.

GALVASOVÁ, Iva. *Průmysl cestovního ruchu*. Vyd. 1. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2008, 262 s. ISBN 978-808-7147-061.

HRALA, Václav. *Geografie cestovního ruchu*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1998. ISBN 80-7079-173-X.

KUNC, Josef. Turistické informace - hodnocení, regionální struktura, institucionální a finanční podpora. In: [MILOŠ FŇUKAL, Pavel Ptáček]. *Geografie, cestovní ruch a rekreace: sborník referátů ze semináře pořádaného při příležitosti významného životního jubilea Doc. JUDr. Stanislavy Šprincové, CSc. : Olomouc, 17.3.2005*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005, s. 27-35. ISBN 80-244-1221-7.

MARIOT, Peter. *Geografia cestovného ruchu*. Bratislava: Veda, 1983.

TOLASZ, Radim. *Atlas podnebí Česka: Climate atlas of Czechia*. 1. vyd. =. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007, [256] p. ISBN 80-244-1626-3.

TOUŠEK, Václav; KUNC, Josef; VYSTOUPIL, Jiří a kol. *Ekonomická a sociální geografie*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2008. 411s. ISBN 978-80-7380-114-4.

VYSTOUPIL, Jiří a kol. *Atlas cestovního ruchu České republiky*. Praha, 2006. ISBN 80-239-7256-1.

VYSTOUPIL, Jiří; HOLEŠINSKÁ, Andrea; KUNC, Josef; ŠAUER, Martin. *Návrh nové rajonizace cestovního ruchu ČR*. Brno, 2007. ISBN 978-80-210-4263-6.

Internetové zdroje

STŘÍBRNÁ, Marie. *Podmínky rozvoje cestovního ruchu v chráněných krajinných oblastech a národních parcích* [online]. Praha, 2008 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: http://www.mmr.cz/getmedia/b65bbc2c-1348-413a-9467-8aa1a884b57/GetFile_5.pdf

Charakteristika oblasti. AOPK ČR. *Správa CHKO Žďárské vrchy* [online]. 2014a [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://zdarskevrchy.ochranaprirody.cz/zakladni-udaje-ochko/charakteristika-oblasti/>

Plán péče. AOPK ČR. *Správa CHKO Žďárské vrchy* [online]. 2014b [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://zdarskevrchy.ochranaprirody.cz/zakladni-udaje-ochko/plan-pece/>

Geomorfologie. AOPK ČR. *Správa CHKO Žďárské vrchy* [online]. 2014c [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://zdarskevrchy.ochranaprirody.cz/zakladni-udaje-ochko/charakteristika-oblasti/geomorfologie/>

Klimatické poměry. AOPK ČR. *Správa CHKO Žďárské vrchy* [online]. 2014d [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://zdarskevrchy.ochranaprirody.cz/zakladni-udaje-ochko/charakteristika-oblasti/klimaticke-pomery/>

Hydrologie. AOPK ČR. *Správa CHKO Žďárské vrchy* [online]. 2014e [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://zdarskevrchy.ochranaprirody.cz/zakladni-udaje-ochko/charakteristika-oblasti/hydrologie/>

Fauna. AOPK ČR. *Správa CHKO Žďárské vrchy* [online]. 2014f [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://zdarskevrchy.ochranaprirody.cz/zakladni-udaje-ochko/charakteristika-oblasti/fauna/>

BRODSKÝ, Karel. *Maximalizace potenciálu chráněných krajinných oblastí a národních parků v cestovním ruchu* [online]. 2006 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/getmedia/d05fdc33-7921-42ac-9f88-75926c20be4/GetFile39.pdf>

Areál zámku. *Zámek Žďár nad Sázavou* [online]. 2010a [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://www.zamekzdar.cz/137-areal-zamku.aspx?sid=50&lid=145>

Zřícenina hradu skály a skalní útvar Štarkov. *Novoměstsko* [online]. 2011 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://www.nmmn.eu/zricenina-hradu-skaly-a-skalni-utvar-starkov.html>

Památkově chráněná území - památkové rezervace, památkové zóny, ochranná pásma. *Národní památkový ústav* [online]. 2011 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://www.npu.cz/pro-odborniky/pamatky-a-pamatkova-pece/pamatkovy-fond/pamatkove-chronena-uzemi/>

Městská památková zóna Jimramov. *Novoměstsko* [online]. 2011 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://www.nmmn.eu/mestska-pamatkova-zona-jimramov.html-0>

Městská památková zóna Havlíčkova Borová. *Kraj Vysočina* [online]. 2007 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://www.kr-vysocina.cz/mestska-pamatkova-zona-havlickova-borova/d-1100707/p1=1117>

Významné památky. *Žďár nad Sázavou* [online]. 2011 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://www.zdarns.cz/o-meste/pamatky.asp>

Návštěvnost památek v krajích ČR v roce 2012. *NIPOS* [online]. 2014 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: http://www.nipos-mk.cz/wp-content/uploads/2013/05/navstevnost_pamatek_2012.pdf

Žďár nad Sázavou - Představení. *České dědictví UNESCO* [online]. 2014 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://www.unesco-czech.cz/zdar-nad-sazavou/predstaveni/>

Mlýn vodní, Hamry nad Sázavou. *Kraj Vysočina* [online]. 2011a [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://www.dedictvivysociny.cz/kultura/pamatky-50/technicke-2/?id=44>

Most se sochami, Žďár nad Sázavou. *Kraj Vysočina* [online]. 2011b [cit. 2014-05-12]. Dostupné z:<http://www.dedictvivysociny.cz/kultura/pamatky-50/technicke-2/?id=962>

Vesnická památková rezervace Krátká - Naučná stezka. *Novoměstsko* [online]. 2011 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z:<http://www.nmmn.eu/vesnicka-pamatkova-rezervace-kratka-naucna-stezka.html>

Vesnická památková rezervace Křižánky. *Kraj Vysočina* [online]. 2008 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://www.kr-vysocina.cz/vesnicka-pamatkova-rezervace-krizanky/d-1033862>

Telecí - vesnická památková zóna. *CZECOT* [online]. 2013 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: http://www.czecot.cz/turisticky-objekt/8621_teleci-vesnicka-pamatkova-zona

O muzeu. *Horácké muzeum & informační centrum* [online]. [cit. 2014-05-12]. Dostupné z:<http://hm.nmmn.cz/historie-2/>

Muzeum knihy. *Zámek Žďár nad Sázavou* [online]. 2010b [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://www.zamekzdar.cz/143-muzeum-knihy.aspx?sid=50&lid=151>

Titulní strana. *Regionální muzeum Žďár nad Sázavou* [online]. 2009 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z:<http://www.muzeumzdar.cz/>

O galerii. *Horácká galerie* [online]. 2014 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://www.horackagalerie.cz/index.php?nid=8046&lid=cs&oid=1489333>

Sport, turistika, rekreace. AOPK ČR. *Správa CHKO Žďárské vrchy* [online]. 2014g [cit. 2014-05-12]. Dostupné z:<http://zdarskevrchy.ochranaprirody.cz/zakladni-udaje-ochko/sport-turistika-a-rekreace/>

Počet obyvatel v obcích k 1 .1. 2013. *ČSÚ* [online]. 2013a [cit. 2014-05-12]. Dostupné z:http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/publ/1301-13-r_2013

Městská a obecní statistika. ČSÚ [online]. 2013b [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://vdb.czso.cz/mos/>

Rozloha území a počet obyvatel České republiky podle krajů a okresů k 1. 1. 2011. ČSÚ [online]. 2012 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/B5001FC4DF/\\$File/4032120101.pdf](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/B5001FC4DF/$File/4032120101.pdf)

Demografická ročenka krajů 2003 až 2012. ČSÚ [online]. 2013c [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/p/4027-13>

Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska. MPSV [online]. 2014a [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>

Statistiky nezaměstnanosti. MPSV [online]. 2014b [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/mes>

Silnice I.tříd. ŘSD [online]. 2012 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://www.rsd.cz/doc/Silnicni-a-dalnicni-sit/Silnice/silnice-itrid>

Mapa. České dráhy [online]. 2010 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://www.cd.cz/mapa/emapa?lon=3569354&lat=5501199&zoom=3&vrstvy=PV>

Kapacity hromadných ubytovacích zařízení podle kategorie a území. ČSÚ [online]. 2014a [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislatab=CRU9020CU&&kapitola_id=653

Hromadná ubytovací zařízení podle kategorie a území. ČSÚ [online]. 2014b [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislatab=CRU9030CU&&kapitola_id=653

Kapacity hromadných ubytovacích zařízení podle kategorie v okresech. ČSÚ [online]. 2014c [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislatab=CRU9040CU&&kapitola_id=653

z:http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=CRU6170PU_OK&&kapitola_id=653

Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení podle kategorie ve vybraném území. ČSÚ [online]. 2014d [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=CRU9010CU&&kapitola_id=654

A.T.I.C. ČR [online]. 2012 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://www.aticcr.cz/>

Databáze skal a cest ČR. ČHS [online]. 2014 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: http://skaly.horosvaz.cz/4_db_index.asp?region_id=18

Technické údaje Ski parku. *Ski snow park Harusův kopec* [online]. 2014 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z:<http://www.skisnowpark.cz/index.php?ICM=TEC>

O sjezdovce. *Ski areál Svratka* [online]. 2014 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://www.skiareal-svratka.cz/sjezd.htm>

Vybavení sjezdovky. *Ski klub Hlinsko* [online]. 2014 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z:http://www.hlinecko.cz/ski/vybaveni_sjezdovky.htm

Technické údaje. *Ski areál Jimramov* [online]. 2014 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://www.skijimramov.cz/technicke-udaje>

Technické údaje. *Lyžařský vlek Roženecké paseky* [online]. 2010 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z:<http://www.skipaseky.wz.cz/tech.php>

Zimní aktivity. *Věcov* [online]. 2009 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://www.vecov.cz/?p=4&t=16>

Pustá Rybná - lyžařské středisko. *CZECOT* [online]. 2012 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z:http://www.czecot.cz/lyzovani/161_pusta-rybna

Seznam příloh

Příloha 1: Údolí u Blatin. Tomáš Bukáček (08/2011).

Příloha 2: Výhled z Malinské skály. Tomáš Bukáček (08/2013).

Příloha 1: Údolí u Blatin. Tomáš Bukáček (08/2011).

Příloha 2: Výhled z Malinské skály. Tomáš Bukáček (08/2013).